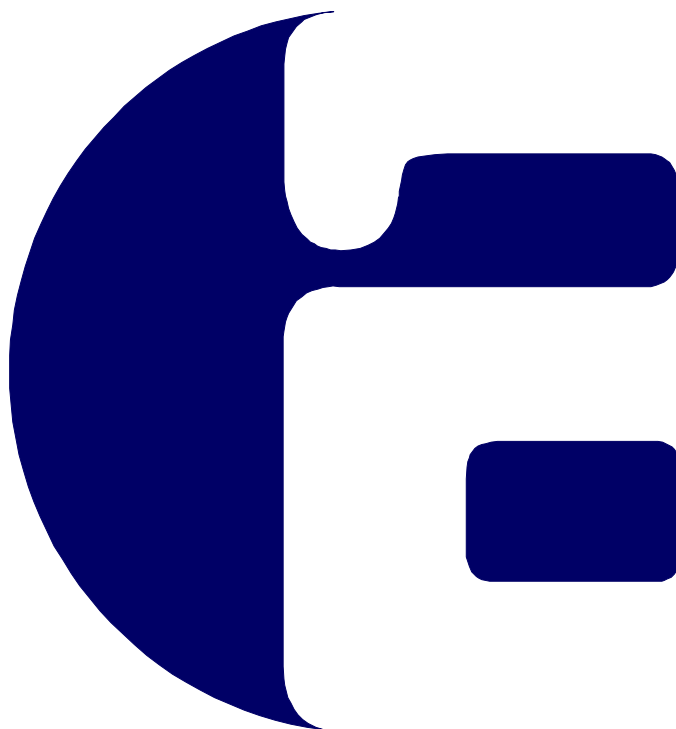

ARCUS Spółka Akcyjna

www.arcus.pl

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Arcus Spółka Akcyjna
za okres od 01 stycznia do 31 grudnia 2016

Warszawa, 28 kwietnia 2017 roku

Spis treści

1	Dane dotyczące rocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ARCUS	4
1.1	WYBRANE DANE FINANSOWE	4
1.2	Zasady przyjęte do przeliczania danych finansowych	4
1.3	Sprawozdanie z sytuacji finansowej	5
1.4	Rachunek zysków i strat	6
1.5	Sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
1.6	Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
1.7	Sprawozdanie ze zmian w kapitale	8
2	INFORMACJA DODATKOWA O PRZYJĘTYCH ZASADACH (POLITYCE) RACHUNKOWOŚCI ORAZ INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE	9
3	Informacje podstawowe	9
4	ZASADY RACHUNKOWOŚCI	15
4.1	Podstawa sporządzenia informacji finansowych	15
4.2	Oświadczenie o zgodności	15
4.3	Nowe zasady rachunkowości oraz interpretacje Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.	15
4.4	Szacunki i osądy	16
5	OPIS WAŻNIEJSZYCH ZASTOSOWANYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	17
5.1	Podstawa konsolidacji	17
5.2	Wartość firmy	18
5.3	Wartości niematerialne	18
5.4	Rzeczowe aktywa trwałe	19
5.5	Aktywa finansowe	19
5.6	Zapasy	23
5.7	Należności handlowe i pozostałe	24
5.8	Utrata wartości aktywów	24
5.9	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	24
5.10	Kapitał własny	25
5.10.1	Kapitał podstawowy	25
5.10.2	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej.....	25
5.10.3	Zyski zatrzymane.....	25
5.11	Kredyty i pożyczki	25
5.12	Zobowiązania handlowe i pozostałe	25
5.13	Rezerwy	25
5.14	Transakcje w walutach obcych	26
5.15	Leasing	26
5.16	Sprawozdanie z całkowitych dochodów	26
5.17	Rachunek zysków i strat	26
5.18	Przychody	27
5.19	Przychody finansowe i koszty finansowania zewnętrznego	27
5.20	Podatek dochodowy	27
6	PRZYCHODY I WYNIKI SEGMENTÓW	28
6.1	Segmenty operacyjne	28
7	STRUKTURA PRZYCHODÓW	29
8	KOSZTY WEDŁUG RODZAJÓW	30
9	POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	30
10	POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE.....	31

11	PRZYCHODY FINANSOWE	31
12	KOSZTY FINANSOWE	31
13	PODATEK DOCHODOWY	32
14	ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ	32
15	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	32
16	WARTOŚCI NIEMATERIALNE	33
17	WARTOŚĆ FIRMY Z KONSOLIDACJI.....	35
18	AKTYWA FINANSOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY	35
19	NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE	35
20	ZAPASY	36
21	NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE.....	36
22	ŚRODKI PIENIĘŻNE.....	36
23	SKONSOLIDOWANY KAPITAŁ WŁASNY.....	37
24	KAPITAŁ ZAPASOWY Z EMISJI AKCJI POWYŻEJ ICH WARTOŚCI NOMINALNEJ	38
25	KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY	38
26	ZYSKI ZATRZYMANE.....	38
27	REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA	39
28	ZOBOWIĄZANIA HANDLOWE I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	40
29	ZOBOWIĄZANIA I NALEŻNOŚCI W WALUTACH OBCYCH.....	40
30	ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE	40
31	NABYCIE PODMIOTU ZALEŻNEGO.....	44
32	UMOWY KREDYTOWE I LEASINGOWE	45
33	DOTACJE	45
34	TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	46
35	WYNAGRODZENIA.....	46
36	ZESTAWIENIE ORAZ OBJAŚNIENIE RÓŻNIC POMIĘDZY DANYMI UJAWNIONYMI W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM I DANYCH PORÓWNYWALNYCH	47
37	Zatrudnienie.....	47
38	POZYCJE POZABILANSOWE	47
39	ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM	47
40	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM.....	48
40.1	Ryzyko walutowe	48
40.2	Ryzyko stopy procentowej	49
40.3	Ryzyko kredytowe	49
40.4	Ryzyko związane z posiadanymi aktywami finansowymi	49
40.5	Ryzyko związane z płynnością	49
41	ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	49
42	KLASY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	50

1 Dane dotyczące rocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ARCUS

1.1 WYBRANE DANE FINANSOWE

Lp	WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
		rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
I	Przychody ze sprzedaży produktów	121 029	181 664	27 660	43 411
II	Zysk (strata) z działalności operacyjnej	3 243	2 983	-741	713
III	Zysk (strata) przed opodatkowaniem	-4 410	2 218	-1 008	530
IV	Zysk (strata) netto z konsolidacji	-5 512	1 389	-1 260	332
V	Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	-5 220	1 756	-1 193	420
VI	EBITDA	-443	5 742	-101	1 372
VII	Całkowite dochody ogółem	-5 512	1 631	-1 260	390
VIII	Całkowite dochody przypadające na akcjonariuszy jednostki dominującej	-5 220	1 998	-1 193	477
IX	Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 765	-8 453	860	-2 020
X	Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-756	329	-173	79
XI	Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-6 309	1 342	-1442	321
XII	Zmiana stanu środków pieniężnych	-3 300	-6 782	-754	-1 621
XIII	Zysk (strata) netto i rozwodniony zysk (strata) netto na jedną akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej (w złotych/ EUR na akcję)	-0,71	0,24	-0,16	0,06
		stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
XIV	Aktywa razem	102 114	102 684	23 082	24 096
XV	Zobowiązania długoterminowe	8 204	7 650	1 854	1 795
XVI	Zobowiązania krótkoterminowe	46 794	46 969	10 577	11 022
XVII	Kapitał własny	47 116	48 065	10 650	11 279
XVIII	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	42 640	47 902	9 638	11 241
XIX	Kapitał zakładowy	732	732	172	172
XX	Średnia ważona liczba akcji	7 320 000	7 320 000	7 320 000	7 320 000
XXI	Wartość księgową i rozwodniona wartość księgową na jedną akcję przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej (w złotych/EUR na akcję)	5,83	6,54	1,32	1,54

1.2 Zasady przyjęte do przeliczania danych finansowych

Dane finansowe w EUR zostały przeliczone według następujących zasad:

- poszczególne pozycje aktywów i pasywów – według kursu na dzień 31.12.2016 - 4,424 zł/EUR 31.12.2015 - 4,2615 zł/EUR 31.12.2014 - 4,2623 zł/EUR
- poszczególne pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną kursów określonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego miesiąca roku:
 - za okres od 01 stycznia 2016 do 31 grudnia 2016: 4,3757 zł/EUR
 - za okres od 01 stycznia 2015 do 31 grudnia 2015: 4,1848 zł/EUR
 - za okres od 01 stycznia 2014 do 31 grudnia 2014: 4,1893 zł/EUR

1.3 Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa			
	Nota	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
AKTYWA TRWAŁE			
Rzeczowe aktywa trwałe	11	4 348	4 225
Wartości niematerialne	12	7 348	6 293
Wartości firmy z konsolidacji	13	13 808	8 930
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	14	0	0
Należności długoterminowe	15	7 681	7 760
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	9	7 743	8 208
Razem		40 928	35 416
AKTYWA OBROTOWE			
Zapasy	16	9 964	12 514
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	17,26	49 667	49 752
Udzielone pożyczki		476	622
Środki pieniężne	18	1 079	4 380
Razem		61 186	67 268
AKTYWA RAZEM		102 114	102 684
Pasywa tys. PLN			
	Nota	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej			
Kapitał akcyjny	19	732	732
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	20	37 631	37 631
Kapitał z aktualizacji wyceny	21	0	0
Pozostałe kapitały zapasowe		143	143
Akcje własne	19	0	0
Zyski zatrzymane	22	4 134	9 396
Razem		42 640	47 902
Udziały nie dające kontroli		4 476	163
Kapitał własny razem		47 116	48 065
Zobowiązania długoterminowe			
Rezerwy na podatek odroczone	9	4 528	3 902
Rezerwy na zobowiązania	23	434	434
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	24	0	0
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	24	3 242	3 314
Razem		8 204	7 650
Zobowiązania krótkoterminowe			
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	24	4 291	9 151
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	25,26	41 812	37 229
Rezerwy na zobowiązania	23	691	589
Razem		46 794	46 969
Pozostałe pasywa			
PASYWA RAZEM		102 114	102 684

1.4 Rachunek zysków i strat

	Nota	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
Przychody ze sprzedaży	3	121 029	181 664
Koszt własny sprzedaży	4	-88 904	-141 476
Zysk (strata) brutto na sprzedaży		32 126	40 188
Pozostałe przychody operacyjne	5	1 439	1 183
Koszty sprzedaży	4	-23 497	-27 471
Koszty ogólnego zarządu	4	-10 110	-9 755
Pozostałe koszty operacyjne	6	-3 200	-1 162
Zysk (strata) na działalności operacyjnej		-3 243	2 983
Przychody finansowe	7	104	261
Koszty finansowe	8	-1 271	-1 026
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		-4 410	2 218
Podatek dochodowy:	9	-1 102	-829
Bieżący			-173
Odroczony		-1 102	-656
Zysk (strata) netto		-5 512	1 389
Zysk (strata) netto przypadający na			
akcjonariuszy jednostki dominującej		-5 220	1 756
udziały nie dające kontroli		-292	-367
Zysk (strata) na jedną akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej			
Zwykły i rozwodniony	10	-0,71	0,24

1.5 Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
Zysk (strata) netto		-5 512	1 389
Pozycje, które w przyszłości mogą zostać zaklasyfikowane do wyniku:			
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	17		329
Podatek odroczony od składników innych całkowitych dochodów			-63
Suma składników innych całkowitych dochodów			266
Pozycje, które w przyszłości nie zostaną zaklasyfikowane do wyniku:			
Całkowity dochód za okres		-5 512	1 655
Całkowity dochód za okres przypadający na:			
Akcjonariuszy spółki dominującej		-5 220	2 022
Udziały nie dające kontroli		-292,00	-367,00

1.6 Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	-4 410	2 218
Korekty o pozycje	8 175	-10 671
Amortyzacja	2 800	2 759
Odsetki otrzymane	302	292
Dywidendy otrzymane	0	0
Wynik na działalności inwestycyjnej	-501	313
Zmiana stanu zapasów	3 057	1 526
Zmiana stanu należności	-594	-15 967
Zmiana stanu zobowiązań i rezerw	3 060	738
Zmiana stanu innych aktywów		
Podatek dochodowy zapłacony/zwrócony	0	-173
Inne	30	-159
<u>Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej</u>	<u>3 765</u>	<u>-8 453</u>
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Wpływy	1 266	2 804
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	1 071	218
Splata pożyczek	195	950
Zbycie aktywów finansowych	0	1 636
Wydatki	-2 022	-2 475
Wydatki na zakup wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-1 962	-1 110
Wydatki na zakup aktywów finansowych		
Udzielone pożyczki	-60	-1 365
Inne	0	0
<u>Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej</u>	<u>-756</u>	<u>329</u>
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpływy	99	2 549
Wpływy z kredytów i pożyczek		2 488
Odsetki	16	58
Inne	83	3
Wydatki	-6 408	-1 207
Nabycie udziałów		160
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	-567	-566
Splata kredytów i pożyczek	-4 856	-10
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	-644	-401
Odsetki	-341	-390
Nabycie akcji własnych	0	0
<u>Środki pieniężne netto z działalności finansowej</u>	<u>-6 309</u>	<u>1 342</u>
Zmiana stanu środków pieniężnych	-3 300	-6 782
Środki pieniężne na początek okresu	4 380	11 162
Środki pieniężne na koniec okresu	1 080	4 380

1.7 Sprawozdanie ze zmian w kapitale

Za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku

tys. PLN

	<i>Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</i>						
	Kapitał zakładowy, kapitał zapasowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Zyski zatrzymane	Kapitał z aktualizacji wyceny	Akcje własne	Razem	Kapitał jednostek nie kontrolujących	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2015	38 506	9 396	0	0	47 902	163	48 065
Zysk/strata netto	0	-5 220	0		-5 220	-292	-5 512
Dochody całkowite razem	0	-5 220	0	0	-5 220	-292	-5 512
Dywidenda w spółkach zależnych	0	-290			-290	-266	-556
Objęcie konsolidacją spółki zależnej						5 050	5 050
Zmiana kapitałów - podwyższeni kapitałów w spółce zależnej		248			248	-179	69
Stan na 31 grudnia 2016 roku	38 506	4 134	0	0	42 640	4 476	47 116

Za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku

tys. PLN

	<i>Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</i>						
	Kapitał zakładowy, kapitał zapasowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Zyski zatrzymane	Kapitał z aktualizacji wyceny	Akcje własne	Razem	Kapitał jednostek nie kontrolujących	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2015	38 506	9 757	-266	0	47 997	-1 022	46 975
Zysk/strata netto	0	1 756	0		1 756	-367	1 389
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży skorygowane o podatek odroczoney	0		266		266	0	266
Dochody całkowite razem	0	1 756	266	0	2 022	-367	1 655
Dywidenda w spółkach zależnych	0	-299			-299	-266	-565
Zmiana kapitałów - podwyższeni kapitałów w spółce zależnej		-1 818			-1 818	1 818	
Stan na 31 grudnia 2015 roku	38 506	9 396	0	0	47 902	163	48 065

2 INFORMACJA DODATKOWA O PRZYJĘTYCH ZASADACH (POLITYCE) RACHUNKOWOŚCI ORAZ INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE

3 Informacje podstawowe

Jednostka dominująca

Jednostka dominująca ARCUS SA działa od 30 lat, od roku 2006 prowadzi przedsiębiorstwo w formie spółki akcyjnej. Według statutu Spółki jej czas trwania jest nieograniczony. Jednostka jako Spółka Akcyjna powstała w dniu 06.11.2006 z przekształcenia wcześniej istniejącej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o nazwie ARCUS Sp. z o.o. ARCUS S.A. została zarejestrowana przez Sąd w dniu 02.01.2007. Siedziba jednostki dominującej i miejsce prowadzenia działalności gospodarczej to ul. Kolejowa 5/7 w Warszawie. Spółka jest zarejestrowana pod numerem KRS 0000271167 przez Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS.

Akcje jednostki dominującej ARCUS SA są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie od dnia 19 czerwca 2008 roku. W sierpniu 2008 roku przeprowadzona została nowa emisja akcji serii B w ilości 2.296.681 szt. W 2009 roku miała miejsce bonusowa emisja akcji serii C. Objęto 98.476 akcji serii C, w roku 2014 akcje serii A, B i C zamieniono na D i umorzono 75 157 sztuk.

ARCUS SA prowadzi działalność w oparciu o przepisy Kodeksu Spółek Handlowych oraz podlega przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005 o obrocie instrumentami finansowymi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 o ofercie publicznej i warunkach wprowadzenia instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

Akcjonariuszami jednostki dominującej ARCUS SA, zgodnie z naszą najlepszą wiedzą, na dzień bilansowy byli:

Akcjonariat	Liczba akcji = Liczba głosów	Wartość nominalna posiadanych akcji (zł.)	Udział w kapitale zakładowym = udział w ogólnej liczbie głosów
MMR Invest S.A. ⁽¹⁾	4 800 000	480 000	65,6%
Pozostali	2 520 000	252 000,00	34,4%
RAZEM	7 320 000	732 000,00	100,0%

⁽¹⁾Podmiotami dominującymi w MMR Invest S.A. są Panowie Marek Czeredys, Michał Czeredys i Rafał Czeredys

Dane finansowe w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazane zostały w tysiącach złotych, chyba, że w konkretnych sytuacjach podane zostały z większą szczegółowością. Walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Grupy jest złoty polski (PLN).

Podstawowa działalność Grupy Kapitałowej ARCUS obejmuje następujące obszary:

- sprzedaż, dzierżawa i serwisowanie urządzeń drukujących i kopiujących japońskiej firmy Kyocera Document Solutions oraz sprzętu i oprogramowania IT,
- systemy zarządzania dokumentem i korespondencją,
- integracja rozwiązań ICT (technologie informacyjno-telekomunikacyjne),
- rozwiązania z zakresu telematyki (zintegrowane systemy do zarządzania i monitorowania floty) i telemetrii (smart grid i smart mittering).

Zarząd

Na dzień 01.01.2016 roku, w skład Zarządu ARCUS S.A. wchodziły następujące osoby:

- Michał Czeredys – Prezes Zarządu,
- Michał Łotoszyński – Wiceprezes Zarządu

Na dzień 31.12.2016 oraz na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego w skład Zarządu wchodziły następujące osoby:

- Michał Czeredys – Prezes Zarządu,
- Rafał Czeredys – Członek Zarządu.

Rada Nadzorcza na posiedzeniu w dniu 26.01.2016 roku powołała do składu Zarządu Arcus S.A. Pana Rafała Czeredysa.

W dniu 31.08.2016 r., w związku z powołaniem do składu Rady Nadzorczej, rezygnację z pełnionej funkcji złożył Pan Michał Łotoszyński.

Rada Nadzorcza

Zgodnie ze Statutem ARCUS S.A. Rada Nadzorcza Spółki składa się z 5 do 10 członków.

Na dzień 01.01.2016 roku w skład Rady Nadzorczej wchodziły następujące osoby:

- Marek Czeredys – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Tomasz Konewka – Członek Rady Nadzorczej,
- Krzysztof Franciszek Przybył – Członek Rady Nadzorczej,
- Bogusław Wasilewko – Członek Rady Nadzorczej,
- Lech Lechowski – Członek Rady Nadzorczej.

Na dzień 31.12.2016 roku oraz dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego w skład Rady Nadzorczej wchodziły następujące osoby:

- Marek Czeredys – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Tomasz Konewka – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Krzysztof Franciszek Przybył – Członek Rady Nadzorczej,
- Bogusław Wasilewko – Członek Rady Nadzorczej,
- Lech Lechowski – Członek Rady Nadzorczej,
- Michał Łotoszyński – Członek Rady Nadzorczej

Pan Michał Łotoszyński został powołany do składu Rady Nadzorczej uchwałą NWZA z dnia 31 sierpnia 2016 r.

Grupa kapitałowa

Grupę Kapitałową ARCUS tworzą:

- ARCUS S.A. jako jednostka dominująca
- Spółka zależna T-matic Systems SA raz powołana w grudniu 2016 roku zależna od niej spółka Geotik Sp. z o.o.
- Spółka zależna Docusoft Sp. z o.o.
- Durau Sp. z o.o. oraz zależna od niej LMT Sp. z o.o. powołana w 2016 roku
- Arcus Systemy Informatyczne Sp. z o.o.
- Arcus Kazachstan nie prowadząca działalności

Grupa kapitałowa ARCUS powstała w dniu 29 lipca 2008 w wyniku nabycia 55 % udziałów w T-matic Systems Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Arcus S.A. nabyła 550 udziałów za kwotę 3.541 tys. zł. Przejęcie udziałów w T-matic Systems Sp. z o.o. rozliczone zostało metodą nabycia. We wrześniu 2011 r. Arcus SA partycypowała w podniesieniu kapitału spółki zależnej obejmując za kwotę 367 tys. zł dodatkową liczbę 7337 udziałów. W dniu 8 stycznia 2013 r. spółka zależna T-matic Systems Sp. z o.o. została przekształcona w spółkę akcyjną o kapitale 717 tys. zł. W styczniu akcjonariusz mniejszościowy, spółka T-matic Systems Ltd., zbyła swój pakiet akcji stanowiący 45% w kapitale T-matic Systems SA na rzecz p. Marka Czeredysa, większościowego akcjonariusza w Arcus SA, sprawującego kontrolę nad spółką Arcus SA poprzez podmiot zależny MMR Invest. W dniu 5 kwietnia 2013 r., podczas Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy T-matic Systems SA podjęto uchwałę o emisji 220 tys. akcji imiennych serii B, skierowanej z pominięciem prawa poboru do akcjonariusza większościowego, tj. Arcus SA. Zarząd T-matic w dniach 8-9 kwietnia przeprowadził subskrypcję akcji, która została w całości objęta. Tym samym Arcus SA nabyła 220 tys. nowych akcji serii B za łączną cenę 1.980 tys. zł i zwiększyła swój udział w głosach w T-matic Systems SA do 61%.

Spółka T-matic Systems Sp. z o.o. została powołana aktem notarialnym z dnia 27 września 2006 Repertorium A 1776/2006. Spółka wpisana była do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 00002654060 w Rejestrze Przedsiębiorców prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla m. ST. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy KRS, a po przekształceniu w spółkę akcyjną 8 stycznia 2013 r. widnieje pod nr KRS 0000444112.

Przedmiotem działalności Spółki T-matic Systems SA jest, zgodnie ze statutem Spółki:

- Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych,
- Instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia,
- Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy,
- Działalność w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej,
- Działalność związana z zarządzaniem urządzeniami informatycznymi,
- Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
-

W kwietniu 2015 w wyniku T-matic wyemitował 340 tys. akcji serii C o nominale 1 zł skierowanych do Arcus SA. Arcus objął wszystkie akcje za łączną cenę 3,06 mln zł uzyskując 67,6% głosów.

W dniu 29 grudnia 2016 roku na mocy dwustronnej umowy, w ramach Grupy Kapitałowej Arcus S.A. powołana została spółka GEOTIK Sp. z o.o. Transakcji dokonano poprzez wniesienie Zorganizowanej Części Przedsiębiorstwa T-matic Systems S.A. związanej z działalnością na rynku telematyki oraz wniesienie całego przedsiębiorstwa pod nazwą Rikaline Monika Majewska z siedzibą we Wrocławiu. Struktura kapitału zakładowego GEOTIK Sp. z o.o. przedstawia się w następujący sposób:
1. T-matic Systems S.A. objął 28014 udziałów o łącznej wartości nominalnej 1.400.700,00 złotych co stanowi 65,67 % w kapitale zakładowym Spółki i głosów na Zgromadzeniu Wspólników;
2. Monika Majewska objęła 14 645 udziałów o łącznej wartości nominalnej 732.250 co stanowi 34,33 % procent w kapitale zakładowym Spółki i głosów na Zgromadzeniu Wspólników.

Na mocy zawartej w dniu 29 grudnia 2016 umowy inwestycyjnej w 2017 roku przewiduje się podwyższenie kapitału zakładowego Spółki przez T-matic Systems S.A., w wyniku czego jego udziały w GEOTIK Sp. z o.o. wyniosą 66,7%.

Siedziba Spółki znajduje się pod adresem: Kolejowa 5/7, 01-217 Warszawa. Nowo utworzone przedsiębiorstwo, dzięki synergii występującym pomiędzy łączącymi się podmiotami, będzie mogło skutecznie zwiększyć udział w rynku zarządzania flotą samochodową. Zarząd spółki GEOTIK Sp. z o.o. zapowiada znaczący wzrost przychodów w perspektywie najbliższych 4 lat.

GEOTIK Sp. z o.o. będzie oferować nowy zaawansowany technologicznie produkt dedykowany dla dużych przedsiębiorstw i instytucji oraz połączy dotychczasowe doświadczenia obu firm w zakresie marketingu, wdrożenia i sprzedaży produktu BRUMGO przeznaczonego dla mniejszych podmiotów. T-matic Systems S.A. nadal będzie oferować swoim klientom rozwiązania z zakresu inteligentnych sieci _smart grid_ i inteligentnych liczników _smart metering_ dedykowaną głównie dla sektora energetycznego oraz rozwiązania wspierające automatyczny pomiar natężenia ruchu.

W listopadzie 2013 r. T-matic Systems SA powołał podmiot pod nazwą Durau Sp. z o.o. z kapitałem zakładowym 20 tys. zł, który w styczniu 2014 r. został podniesiony do 100 tys. zł. W lipcu 2014 r. udziały te zostały zbyte na rzecz Arcus, który w sierpniu dokonał podniesienia kapitału o 200 tys. zł. Ponowne podniesienie kapitału miało miejsce w grudniu 2016 roku. Arcus objął nowoutworzone udziały o wartości 70 tys. zł. Durau wraz z utworzoną w 2016 roku zależną spółką LMT zajmują się budowaniem ogólnopolskiej grupy zakupowej w sektorze energii, paliw, mediów, usług i dostaw dla małych i średnich przedsiębiorstw. Durau Sp. z o.o., z siedzibą we Wrocławiu, ul. Robotnicza 40, została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym we Wrocławiu, Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w Rejestrze Przedsiębiorców pod numerem KRS 0000490845.

W maju 2011 r. Arcus SA przejęła kontrolę nad spółką Docusoft Sp. z o.o. obejmując nowe udziały za łączną kwotę 2.010 tys. zł i posiada na dzień bilansowy 86,96% kapitału spółki. Docusoft Sp. z o.o. została powołana aktem notarialnym z dnia 5 lipca 1999 r. Repertorium A 9904/99, jest wpisana do KRS w Sądzie Rejonowym w Bielsku-Białej, VIII Wydz. Gospodarczy pod nr KRS 0000204275.

Przedmiotem działalności Spółki jest:

- Działalność związana z oprogramowaniem,
- Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne,
- Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych,
- Działalność związana z doradztwem w zakresie informatyki,
- Pozostała działalność usługowa w zakresie technologii informatycznych i komputerowych,
- Działalność wydawnicza w zakresie pozostałego oprogramowania.

W dniu 25 kwietnia 2014 Arcus zawarł umowę inwestycyjną ze spółką Syntea Business Solutions Sp. z o.o. i jej udziałowcami, w wyniku realizacji której w dniach 27 czerwca i 1 lipca zawarto umowy prowadzące do przejęcia kontroli nad wymienioną spółką. W dniu 27 czerwca br. Arcus SA wniósł aportem zorganizowaną część przedsiębiorstwa (oddział informatyczny w Łodzi) w zamian za nowo wydane udziały spółki Syntea BS o wartości emisyjnej 5,1 mln zł, jednocześnie zawarł warunkowe umowy, w wyniku których za cenę 2 mln zł zobowiązał się odkupić część udziałów od obecnych wspólników oraz za 528 tys. zł objąć nowe udziały. Warunki zawieszające zostały spełnione w dniu 1 lipca br. i po tej operacji Arcus nabył 53% kapitału i głosów.

Spółka ASI (dawniej Syntea Business Solutions) wpisana jest do KRS w Sądzie Rejonowym Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VI Wydz. Gospodarczy pod nr KRS 0000031806, działa na rynku IT od 1996 r. i świadczy dla podmiotów publicznych oraz firm usługi konsultacyjne, wdrożeniowe i utrzymaniowe w zakresie Enterprise Resource Planning (ERP). Oferuje rozwiązania one4all integrujące obszary działalności organizacji w zakresie realizacji podstawowych procesów biznesowych, zarządzania komunikacją i workflow, zarządzania

projektami oraz analizy prowadzonej działalności, specjalizuje się w dostawach i usługach wdrożeniowych systemów Zunifikowanej Komunikacji i infrastruktury IT.

Arcus Kazachstan Sp. z o.o. została utworzona 8.09.2014 wg prawa Kazachstanu przez wyspecjalizowany podmiot (kancelarię prawną), w dniu 8.10.2014 Arcus SA odkupił 100% udziałów o wartości 200 KZT. Spółka nie prowadzi działalności i z powodu braku operacji nie miała wpływu na wynik.

Oświadczenie Zarządu

W sprawie rzetelności sporządzenia jednostkowego sprawozdania finansowego

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009, w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, z późniejszymi zmianami Zarząd ARCUS S.A. oświadcza, że zgodnie z jego najlepszą wiedzą niniejsze roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej ARCUS S.A. oraz jej wynik finansowy oraz, że roczne sprawozdanie Zarządu Grupy Kapitałowej ARCUS S.A. zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy, w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka.

W sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Zgodnie ze Statutem Spółki, (na co pozwala Art. 146.§1. Ksh), wyboru biegłego rewidenta dokonuje Rada Nadzorcza, która rok rocznie wybiera uprawnionego audytora zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi, przestrzegając zasady, że zmiana powinna nastąpić przynajmniej co 5 lat, przy czym przez zmianę biegłego rewidenta rozumie się przede wszystkim zmianę kluczowej osoby podpisującej opinię i raport.

Zarząd ARCUS S.A. niniejszym oświadcza, że firma TPA Sp. z o.o. sp. k. (dawniej: TPA Horwath Horodko Audit Sp. z o.o.) jest uprawniona do przeprowadzenia badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego i została wybrana zgodnie z przepisami prawa. Spółka TPA Sp. z o.o. sp. k. (dawniej: TPA Horwath Horodko Audit Sp. z o.o.) oraz jej biegli rewidenci dokonujący badania sprawozdania spełnili warunki wydania bezstronnej i niezależnej opinii z badania, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. Biegły rewident został wybrany uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 20 lipca 2016 roku do zbadania i przeglądu sprawozdań jednostkowych i skonsolidowanych ARCUS S.A.

Warszawa, 28.04.2017

.....
Michał Czeredys
Prezes Zarządu

.....
Rafał Czeredys
Członek Zarządu

4 ZASADY RACHUNKOWOŚCI

4.1 Podstawa sporządzenia informacji finansowych

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone za rok zakończony 31 grudnia 2016. Dane porównywalne obejmują rok zakończony 31 grudnia 2015. Rokiem obrotowym Grupy Kapitałowej jest rok kalendarzowy. Grupa nie posiada działalności zaniechanej.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności Grupy Kapitałowej w dającej się przewidzieć przyszłości. W dniu sporządzenia sprawozdania finansowego nie istnieją żadne okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuacji działalności gospodarczej Grupy lub którejkolwiek ze spółek Grupy.

4.2 Oświadczenie o zgodności

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmujące okres od 01.01.2016 do 31.12.2016 oraz dane porównywalne za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015 zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską oraz obejmuje dane wymagane przez Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych.

4.3 Nowe zasady rachunkowości oraz interpretacje Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

Zasady rachunkowości oraz metody wyliczeń przyjęte do przygotowania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami opisanymi w zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Arcus S.A. sporządzonym według MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku. W okresie sprawozdawczym dokonano zmiany prezentacyjnej w kalkulacyjnym rachunku zysków i strat w zakresie ujmowania części kosztów zużycia materiałów ponoszonych przez jednostkę dominującą (dotyczących świadczonych usług), które w poprzednich okresach stanowiły koszty sprzedaży, a obecnie obciążają koszt własny sprzedaży. W przypadku uwzględnienia powyższej korekty prezentacyjnej w okresie porównywalnym, koszty sprzedaży za 2015 rok zmniejszyłyby się o 2 410 tys. zł, natomiast koszt własny sprzedaży za 2015 rok wzrósłby o 2 410 tys. zł.

Standardy i interpretacje wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały opublikowane, a nie weszły w życie:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” opublikowany w dniu 24 lipca 2014 roku, zatwierdzony, obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku,
- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” został opublikowany w dniu 28 maja 2014 roku, zatwierdzony, obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- zmiany do MSSF 16 w zakresie rachunkowości leasingów – standard dotychczas nie przyjęty przez Komisję Europejską; termin planowanego zatwierdzenia nie został określony,
- MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności” został opublikowany w dniu 30 stycznia 2014 roku, do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego nie zatwierdzony przez UE, obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy

inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem – termin wejścia w życie został odroczony na czas nieokreślony,

- poprawki do MSR 12 „Ujęcie aktywów z tytułu podatku odroczonego ze względu na niezrealizowane straty” obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub później; do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego nie zatwierdzone przez UE
- poprawki do MSR 7 „Inicjatywa dotycząca ujawnień”; wymóg ujawnienia uzgodnienia zmian w zobowiązaniach wynikających z działalności finansowej, podział na zmiany będące przepływami pieniężnymi i niepieniężnymi – obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub później; do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego nie zatwierdzone przez UE

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie. W ocenie Zarządów Spółek Grupy powyższe standardy i interpretacje nie spowodują istotnego wpływu na stosowaną dotychczas przez Grupę politykę rachunkowości.

4.4 Szacunki i osądy

Niektóre informacje podane w niniejszym sprawozdaniu finansowym oparte są na szacunkach i profesjonalnym osądzie. W związku z powyższym oczekiwane przepływy pieniężne zależą od realizacji zdarzeń przyszłych, które nie zawsze są pewne i pod kontrolą Zarządu Grupy.

Kontrakty na dostawę towarów i serwis urządzeń

Niektóre kontrakty na dostawę i serwis urządzeń traktowane są łącznie. Całkowita marża na podstawie szacunków alokowana jest na część dotyczącą sprzedaży urządzeń oraz część odnoszącą się do sprzedaży usług, która rozliczana jest przez okres trwania kontraktu. Wartość marży do rozliczenia w okresach przyszłych prezentowana jest w aktywach bilansu jako rozliczenia międzyokresowe w pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe.”

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Spółki Grupy Kapitałowej corocznie dokonują weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych

Spółki Grupy Kapitałowej dokonują przeglądów aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości co najmniej raz w roku. Jednocześnie w przypadku pojawienia się przesłanek utraty wartości w ciągu roku obrotowego wykonywany jest test, odpisy aktualizujące wartość dokonywane są w momencie ich stwierdzenia.

Szacunki dotyczące utraty wartości dotyczące pozycji wartości firmy zostały oparte o pięcioletnie prognozy finansowe przyjęte przez Zarząd Arcus S.A. Informacja o przeprowadzonych testach znajduje się w notcie 2.5.3.

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

Zapasy wyceniane są po cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, nie wyższym niż wartość sprzedaży netto możliwa do uzyskania. W zależności od oceny przydatności zapasów oraz warunków rynkowych pod kątem ich sprzedaży, wartość tych aktywów dla Spółek Grupy Kapitałowej może ulec zmianie.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Spółki Grupy Kapitałowej dokonują odpisów na należności przeterminowane lub których ściągalność jest zagrożona, w tym na roszczenia odszkodowawcze z tytułu bezpodstawnej realizacji gwarancji. W zależności od oceny ściągalności powyższych należności, wartość tych aktywów może ulec zmianie.

Rezerwy na zobowiązania

Spółki Grupy Kapitałowej zawiązują rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa zobowiązania, których kwotę można wiarygodnie oszacować.

W związku z roszczeniem Energa Operator S.A. opisanym w punkcie 27, Zarząd Arcus S.A. uważa na podstawie zgromadzonej dokumentacji oraz opinii zewnętrznej kancelarii prawnej, że roszczenie jest niezasadne, a ewentualny wpływ środków pieniężnych w związku z tym roszczeniem jest mało prawdopodobny. Mając powyższe na uwadze nie tworzono rezerw dotyczących w/w sporu na dzień bilansowy.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółki Grupy Kapitałowej rozpoznają składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego. Szacunek dotyczący kalkulacji podatku odroczonego odnosi się głównie do ujęcia aktywów z tytułu podatku odroczonego wynikającego z poniesionych strat podatkowych, utworzonych rezerw oraz należności i zobowiązań leasingowych. Szacunki dotyczące możliwości realizacji strat podatkowych zostały oparte o pięcioletnie prognozy zaakceptowane przez Zarządy spółek Grupy.

Przychody niefakturowane

Grupa rozpoznaje przychody z kontraktów długoterminowych zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości. W zależności od oceny realności przychodów rozpoznawany jest ewentualny odpis.

5 OPIS WAŻNIEJSZYCH ZASTOSOWANYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI

5.1 Podstawa konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera sprawozdanie finansowe jednostki dominującej oraz sprawozdanie jednostek kontrolowanych przez jednostkę dominującą sporządzone na dzień 31.12.2016 i 31.12.2015 roku.

ARCUS S.A. przejęła kontrolę nad spółką zależną T-matic Systems Sp. z o.o. z dniem 29.07.2008, a nad spółką zależną Docusoft Sp. z o.o. z dniem 24 maja 2011 r. W lipcu 2014 r. w wyniku nabycia udziałów nastąpiło przejęcie kontroli nad spółką Arcus Systemy Informatyczne Sp. z o.o. (dawniej Syntea Business Solutions). W październiku 2014 r. Arcus nabył udziały w spółce Arcus Kazachstan Sp. z o.o., która nie rozpoczęła jeszcze działalności gospodarczej. W okresie sprawozdawczym spółka zależna T-matic Systems przejęła kontrolę na nowoutworzonym podmiotem Geotik Sp. z o.o.

Kontrola występuje wówczas gdy jednostka dominująca ma możliwość wpływania na politykę finansową i operacyjną podległej jednostki w celu osiągnięcia korzyści z jej działalności.

Na dzień nabycia aktywa i pasywa jednostki przejmowanej są wyceniane według ich wartości godziwej. Nadwyżka ceny nabycia powyżej wartości godziwej możliwej do zidentyfikowania przyjętych aktywów netto

jednostki jest ujmowana jako wartość firmy. W przypadku gdy cena nabycia jest niższa niż wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania przyjętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest jako zysk w rachunku zysków i strat okresu, w którym nastąpiło nabycie. Udziały nie dające kontroli wykazywane są odpowiedniej proporcji wartości godziwej aktywów i kapitałów. W kolejnych okresach straty przypadające udziałom nie dającym kontroli powyżej wartości ich udziałów, pomniejszają kapitały Grupy. Wyniki finansowe jednostki nabywanej w ciągu roku są ujmowane w sprawozdaniu skonsolidowanym od momentu ich nabycia/utruty kontroli. Jednostki zależne zostały skonsolidowane metodą pełną. Wszystkie transakcje, salda, przychody i koszty pomiędzy podmiotami powiązаныmi objętymi konsolidacją podlegają wyłączeniom konsolidacyjnym.

5.2 Wartość firmy

Wartość firmy z konsolidacji wynika z wystąpienia na dzień nabycia nadwyżki kosztu nabycia jednostki nad wartością godziwą identyfikowalnych składników aktywów i pasywów jednostki zależnej.

Wartość firmy jest wykazywana jako składnik aktywów i raz do roku podlega testom pod kątem utraty wartości. Ewentualna utrata wartości wpływa na wynik bieżącego okresu i nie podlega odwróceniu w kolejnych okresach. Przy sprzedaży jednostki zależnej wartość firmy uwzględniana jest przy wyliczeniu zysku bądź straty na sprzedaży.

W zależności od oceny perspektyw spółek zależnych, wartość tych aktywów dla grupy może ulec zmianie. W ocenie Zarządu Jednostki dominującej wg stanu na koniec 2016 r. nie zachodziły przesłanki do aktualizacji wartości firmy spółek zależnych, tj. DocuSoft Sp. z o.o., T-matic Systems SA, Arcus Systemy Informatyczne Sp. z o.o. oraz Geotik Sp. z o.o. W tych przypadkach dokonano corocznych testów na utratę wartości firmy, które nie wykazały konieczności przeszacowania wartości.

5.3 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne obejmują aktywa, które nie posiadają postaci fizycznej, są identyfikowalne, można je wiarygodnie wycenić i w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy.

Wartości niematerialne się w księgach według cen ich nabycia i umarza metodą liniową przez okres ich ekonomicznej użyteczności. Grupa umarza posiadane wartości niematerialne w okresach:

- nabyte oprogramowanie komputerowe – 5 lat,
- licencje i podobne wartości – 5 lat.

W przypadku oprogramowania tworzonego lub nabywanego, które przeznaczone jest wyłącznie do zastosowania w konkretnym projekcie, okres umorzenia jest równy okresowi trwania takiego projektu.

W przypadku licencji i podobnych wartości (np. certyfikaty) ich wartość określa się na podstawie kosztów ich uzyskania, a w przypadku określonego terminu ważności licencji i podobnej wartości okres umorzenia jest równy temu okresowi.

Wydatki dotyczące wartości niematerialnych, które nie powodują ulepszenia lub przedłużenia okresu użytkowania wartości niematerialnych zaliczane są do kosztów w momencie ich poniesienia. W okresie sprawozdawczym Grupa poniosła nakłady na prace rozwojowe.

Na dzień bilansowy wartości niematerialne wyceniane są według kosztu po pomniejszeniu o dokonane odpisy aktualizujące oraz ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Grupa ARCUS nie posiada wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania oprócz wartości firmy.

Metody amortyzacji i okresy użyteczności wartości niematerialnych podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy.

Grupa ARCUS nie posiada wartości niematerialnych sklasyfikowanych jako do sprzedaży.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku nie zaistniała konieczność dokonania odpisów z tytułu trwałej utraty wartości niematerialnych.

5.4 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują środki trwałe i nakłady na środki trwałe w budowie, które Grupa zamierza wykorzystać w swojej działalności oraz na potrzeby administracyjne w okresie dłuższym niż rok, które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostek.

Wartość początkową rzeczowych aktywów trwałych ustala się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia i umarza metodą liniową przez okres ich ekonomicznej użyteczności. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej wartość rzeczowych aktywów trwałych prezentowana jest po pomniejszeniu o dotychczas dokonane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty ich wartości. Grupa Kapitałowa amortyzuje posiadane środki trwałe w ciągu następujących okresów:

Grupa	Opis grupy	Okresy amortyzacyjne
Grupa 1	Budynki	10 lat
Grupa 4	Maszyny i urządzenia	Od 6 do 10 lat
<i>z wyjątkiem:</i>		
	– zespoły komputerowe	3 lata
Grupa 6	Urządzenia techniczne	5 lat
Grupa 7	Środki transportowe	5 lat
Grupa 8	Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	Od 5 do 7 lat

Koszty poniesione na remont, które nie powodują ulepszenia czy wydłużenia okresu użytkowania środka trwałego są kosztem w momencie ich poniesienia.

Grupa ARCUS nie posiada rzeczowych aktywów trwałych o nieokreślonym okresie użytkowania. Metody amortyzacji i okresy użyteczności rzeczowych aktywów trwałych podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy.

Grupa ARCUS nie posiada rzeczowych aktywów trwałych sklasyfikowanych jako do sprzedaży.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku nie zaistniała konieczność dokonania odpisów z tytułu trwałej utraty wartości rzeczowych środków trwałych. Na dzień 31 grudnia 2016 roku nie zaistniały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do rzeczowych środków trwałych.

5.5 Aktywa finansowe

Instrumenty finansowe klasyfikowane są do następujących kategorii:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
- Udzielone pożyczki i należności
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności to aktywa finansowe inne niż instrumenty pochodne, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy to aktywa nabyte w celu odsprzedaży i osiągnięcia ta drogą korzyści ekonomicznych wynikających z krótkoterminowych zmian cen oraz wahań innych czynników rynkowych albo krótkiego czasu trwania nabytego instrumentu, a także inne aktywa finansowe, bez względu na zamiary jakimi kierowano się przy zawieraniu kontraktu, jeżeli stanowią składnik portfela podobnych aktywów finansowych, co do którego jest duże prawdopodobieństwo realizacji w krótkim terminie zakładanych korzyści ekonomicznych. Grupa ARCUS nie posiada ww. aktywów finansowych.

Za wartość godziwą uznaje się cenę, jaką jednostka otrzymałaby za sprzedaż składnika aktywów lub zapłaciłaby za przekazane zobowiązania w rutynowej transakcji dokonanej między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody lub koszty finansowe.

Grupa ARCUS nie posiada aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Pożyczki udzielone i należności to aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Udzielone pożyczki i należności zaliczane są do aktywów obrotowych gdy termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Udzielone pożyczki i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, które nie należą do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej, bez ujmowania kosztów nabycia, z uwzględnieniem wartości rynkowej na dzień bilansowy. Gdy posiadane aktywa finansowe nie są notowane na GPW i nie można określić ich wartości w inny sposób aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu trwałej utraty wartości. Zmniejszenie wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowane trwałą utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy, zwiększenie zaś w kapitale z aktualizacji wyceny.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku przeprowadzona została weryfikacja i testy wartości godziwej j wartości firmy dotyczącej udziałów posiadanych przez Arcus S.A. w spółkach zależnych: Arcus Systemy Informatyczne Sp. z o.o., DocuSoft Sp. z o. o., T-matic Systems S.A., Durau Sp. z o.o. oraz Geotik Sp. z o.o.-

Metodologia ustalania wartości
odzyskiwalnej

Opis zastosowanej metodologii wyceny

	Opis zastosowanej metodologii wyceny
Arcus Systemy Informatyczne Sp. z o.o.	Wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych (DCF) w oparciu o FCFF (Free Cash Flow to Firm)
T-matic Systems SA	Wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych (DCF) w oparciu o FCFF (Free Cash Flow to Firm)
DocuSoft Sp. z o. o.	Wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych (DCF) w oparciu o FCFF (Free Cash Flow to Firm)
Darau Sp. z o.o.	Wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych (DCF) w oparciu o FCFF (Free Cash Flow to Firm)

Przy ocenie wartości pozycji aktywów finansowych odpowiadających wartościom w spółkach posłużono się zasadą kontynuacji działalności oraz zasadą wzrostu rynków. Zgodnie z tymi założeniami przeprowadzone zostały weryfikacje modeli biznesowych poszczególnych podmiotów ze szczególnym uwzględnieniem ich zdolności do generowania przychodów na działalności podstawowej, marż, wyników na operacjach finansowych oraz kwot przepływów środków pieniężnych.

Dokonane wyceny dla poszczególnych wartości firmy w podmiotach zostały oparte na poniższych założeniach:

1. Metodologia wyceny jest analogiczna do metodologii wykorzystanej w poprzedzającej wycenie tj. na dzień 31.12.2015, która była uwzględniona w sprawozdaniach za 2015 rok.
2. Aktualizacje w stosunku do poprzedniej wyceny obejmują:
 - a. aktualizację projekcji operacyjnych i finansowych na 3 kolejne lata tj. okres 2017-2019,
 - b. aktualizację parametrów służących do kalkulacji ważonego kosztu kapitału (WACC) odpowiadających za wzrost niepewności co do realizacji kluczowych kontraktów (premie za ryzyko) oraz wzrost kosztu kapitału w oparciu o aktualne warunki dla 10 letnich obligacji skarbowych.
3. Analizy sprawozdań finansowych spółek za lata 2014–2016 oraz zestawienie analityczne danych w zakresie poszczególnych pozycji bilansowych.
4. Analizę realizacji rocznych planów finansowych spółek na 2016 rok.
5. Roczne projekcje finansowe spółek na 2017 rok,
6. Strategie spółek na lata 2016-2022,

7. Założenia makroekonomiczne oraz projekcji dla poszczególnych segmentów rynku.
8. Dla spółek prowadzących działalność w wielu segmentach dokonywana jest odrębna wycena w oparciu o wyniki ekonomiczne oraz pozycje aktywów i pasywów przypisane dla odpowiednich segmentów. Wyodrębnione przepływy zostały zidentyfikowane i poddane ocenie dla segmentu telematycznego w obrębie wydzielonego podmiotu Geotik oraz dla Arcus Systemy Informatyczne w zakresie segmentu ERP oraz integracja. Pozostałe spółki nie wyodrębniają oddzielnych segmentów.
9. Dla poszczególnych wycen wartości firmy w podmiotach dokonywana jest analiza wrażliwości w odniesieniu do istotnych elementów mających wpływ na prowadzoną działalność gospodarczą obejmująca:
 - średniego ważonego kosztu kapitału,
 - stopy wzrostu dla potrzeb kalkulacji wartości rezydualnej.
10. W zakresie zmienności kursów walut EUR/PLN, USD/PLN oraz inflacji CPI dokonano oceny i wpływu na szacowaną wartość spółek. W przypadku stwierdzenia istotnego wpływu określono potencjalne wartości korekt.
11. Dokonywana weryfikacja wartości firmy w spółkach przeprowadzana jest z uwzględnieniem założeń średniego ważonego kosztu kapitału WACC oraz dodatkowych premii obejmujących premie ryzyka rynkowego oraz premie za ryzyko specyficzne.

Zgodnie z przeprowadzonymi testami wg stanu na 31.12.2016 r. nie zachodziły przesłanki do aktualizacji wartości firmy w odniesieniu do spółek Arcus Systemy Informatyczne Sp. z o.o., Docusoft Sp. z o.o., T-matic Systems SA, Durau Sp. z o.o. a w konsekwencji do przeszacowania ich wartości. Przeprowadzone oszacowania wykazały, że przyszłe przepływy pieniężne będą co najmniej równe wartościom firmy na dzień bilansowy. Test został przeprowadzony zarówno do wartości firmy w poszczególnych spółkach jak i dla wyodrębnionych segmentów ich działalności. Dodatkowo przeprowadzana jest analiza wrażliwości wycen poszczególnych spółek oraz wartości firmy. Jednakże trzeba zastrzec, że w zależności od oceny perspektyw poszczególnych spółek i odpowiednich segmentów, wartość tych aktywów dla Arcus S.A. może ulec zmianie.

Analiza wrażliwości.

Analiza wrażliwości nie ujawniła znaczącego ryzyka zmniejszenia wycen poszczególnych spółek jak i wybranych segmentów za wyjątkiem wyceny T-Matic. W przypadku oszacowania wartości T-matic Systems trzeba uwzględnić znaczącą wagę prognoz na lata 2017-2019. Skokowy planowany przyrost przychodów ze sprzedaży w porównaniu z poprzednimi okresami, szczególnie związanych z segmentem telemetrycznym stanowi dodatkowy czynnik niepewności szacunków. Projekcje rynku energetycznego w Polsce oraz wymogi EU w zakresie implementacji inteligentnych liczników stanowią podstawę uznania prognoz TMS za możliwe do zrealizowania.

Dla potrzeb wyceny wartości T-matic projekcje zostały oparte o kontrakty dla, których występuje bardzo wysokie prawdopodobieństwo realizacji. Kontrakty segmentu inteligentnych liczników o niższym prawdopodobieństwie realizacji nie zostały uwzględnione do projekcji wykorzystywanych dla potrzeb wyceny. Założony udział TMS w rynku/kontraktach wynosi <15%co należy uznać za bardzo konserwatywne założenie.

Z uwagi na występowanie ryzyka braku realizacji/organizacji przetargów na implementację rozwiązań inteligentnych liczników w odniesieniu do wyceny wartości T-matics, potencjalnych problemów z finansowaniem przy współudziale funduszy EU kontraktów IT w stosunku do wyceny Arcus Systemy Informatyczne oraz niepewności co do rozwoju rynku pośrednictwa w sprzedaży energii – w stosunku do wyceny Durau zwiększono dla potrzeb wycen premię za ryzyko rynkowe oraz premię za ryzyko specyficzne.

Analiza wrażliwości dla spółki T-matics:

Zmiana WACC	2pp	1pp	0,5pp	0pp	-0,5pp	-1pp	-2pp
Wartość wyceny (tys. PLN)	9 138,5	10 675,6	11 558,0	12 532,3	13 613,8	14 821,5	17 715,5
zmiana %	-27,1%	-14,8%	-7,8%		8,6%	18,3%	41,4%
zmiana (tys. PLN)	-3 393,8	-1 856,7	-974,3		1 081,5	2 289,2	5 183,2

Zmiana g	2pp	1pp	0,5pp	0pp	-0,5pp	-1pp	-2pp
Wartość g	4,0%	3,0%	2,5%	2,0%	1,5%	1,0%	0,0%
Wartość wyceny (tys. PLN)	15 378,4	13 790,5	13 126,9	12 532,3	11 996,3	11 510,8	10 664,9
zmiana %	22,7%	10,0%	4,7%		-4,3%	-8,2%	-14,9%
zmiana (tys. PLN)	2 846,1	1 258,2	594,6	0,0	-536,0	-1 021,5	-1 867,3

Dla potrzeb oszacowania wartości spółki zastosowano dla lat 2017-2019 poniższe wskaźniki dyskontowe:

	2018	2019	2020
Współczynnik dyskontowy	1,28	1,46	1,65

Wartość wskaźnika ważonego kosztu kapitału (WACC) dla okresu 2017-2020.

	2017	2018	2019	2020
WACC	13,2%	13,4%	13,5%	13,6%

Wycena DCF (PLN)

Wart. bieżąca wolnych przepł. pien. FCFF ⁽¹⁾	13 024,1
Wartość rezydualna ⁽²⁾	26 405,6
Bieżąca wartość rezydualna	10 859,9
Wartość udziałów w Geotik ⁽³⁾	9 660,0
Wartość przedsiębiorstwa brutto ⁽⁴⁾	33 544,1
Dług netto ⁽⁵⁾	21 011,8

Wartość dochodowa	12 532,3
--------------------------	-----------------

⁽¹⁾Free Cash Flow to Firm

⁽²⁾wg modelu Gordona

⁽³⁾Telematyka wniesiona do spółki Geotik

⁽⁴⁾Enterprise Value

⁽⁵⁾zobowiązania pomniejszone o środki pieniężne, stan na 31.12.2016

Zgodnie z powyższą wyceną, oszacowana wartość T-matics na dzień 31.12.2016 roku wynosi 12,5 mln zł. Udział w spółce T-matics będący własnością Arcus SA równy 75% odpowiada kwocie równej 9,4 mln przy wartości firmy T-matics prezentowanej w aktywach skonsolidowanego bilansu wynoszącej 3,03 mln zł.

Analiza wrażliwości dla spółki Arcus Systemy Informatyczne:

Zmiana WACC	2pp	1pp	0,5pp	0pp	-0,5pp	-1pp	-2pp
Wartość wyceny (tys. PLN)	14 730,4	16 288,0	17 190,3	18 192,3	19 310,5	20 565,2	23 591,9
zmiana %	-19,0%	-10,5%	-5,5%		6,1%	13,0%	29,7%
zmiana (tys. PLN)	3 461,8	1 904,3	1 002,0	0,0	-1 118,2	-2 372,9	-5 399,6

Zmiana g	2pp	1pp	0,5pp	0pp	-0,5pp	-1pp	-2pp
Wartość g	4,0%	3,0%	2,5%		1,5%	1,0%	0,0%
Wartość wyceny (tys. PLN)	26 606,8	21 317,5	19 576,9	18 192,3	17 064,6	16 128,5	14 663,9
zmiana %	46,3%	17,2%	7,6%		-6,2%	-11,3%	-19,4%
zmiana (tys. PLN)	8 414,6	3 125,3	1 384,6	0,0	-1 127,6	-2 063,8	-3 528,4

Analiza wrażliwości dla spółki DocuSoft:

Zmiana WACC	2pp	1pp	0,5pp	0pp	-0,5pp	-1pp	-2pp
Wartość wyceny (tys. PLN)	2 677,5	3 090,2	3 329,4	3 595,1	3 891,8	4 225,0	5 029,8
zmiana %	-25,5%	-14,0%	-7,4%		8,3%	17,5%	39,9%
zmiana (tys. PLN)	-917,7	-504,9	-265,7		296,7	629,8	1 434,7

Zmiana g	2pp	1pp	0,5pp	0pp	-0,5pp	-1pp	-2pp
Wartość g	4,0%	3,0%	2,5%		1,5%	1,0%	0,0%
Wartość wyceny (tys. PLN)	5 836,4	4 422,1	3 960,7	3 595,1	3 298,3	3 052,6	2 669,2
zmiana %	62,3%	23,0%	10,2%		-8,3%	-15,1%	-25,8%
zmiana (tys. PLN)	2 241,2	826,9	365,6	0,0	-296,8	-542,5	-925,9

Analiza wrażliwości dla spółki Durau:

Zmiana WACC	2pp	1pp	0,5pp	0pp	-0,5pp	-1pp	-2pp
Wartość wyceny (tys. PLN)	225,5	402,7	505,6	620,1	748,1	892,1	1 240,9
zmiana %	-63,6%	-35,1%	-18,5%		20,7%	43,9%	100,1%
zmiana (tys. PLN)	-394,5	-217,4	-114,5		128,1	272,1	620,8

Zmiana g	2pp	1pp	0,5pp	0pp	-0,5pp	-1pp	-2pp
Wartość g	4,0%	3,0%	2,5%		1,5%	1,0%	0,0%
Wartość wyceny (tys. PLN)	1 605,6	983,7	780,8	620,1	489,6	381,5	212,9
zmiana %	158,9%	58,6%	25,9%		-21,0%	-38,5%	-65,7%
zmiana (tys. PLN)	985,5	363,6	160,7	0,0	-130,5	-238,6	-407,1

5.6 Zapasy

Zapasy są aktywami, przeznaczonymi do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, będące w trakcie produkcji przeznaczonej na sprzedaż oraz mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług. Zapasy obejmują materiały i towary.

Materiały i towary wycenia się początkowo w cenach nabycia. Na dzień bilansowy wycena materiałów i towarów odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny, tzn. kategorie te wyceniane są według nabycia lub ceny możliwej do uzyskania w zależności od tego, która z nich jest niższa.

Zapasy towarów i materiałów obejmowane są odpisem aktualizującym.

Rozchód zapasów odbywa się według metody FIFO i odnoszony jest w koszt własny sprzedaży. Odpisy aktualizujące dotyczące zapasów, wynikające z ostrożnej wyceny oraz odpisy aktualizujące dla pozycji zalegających, jak i ich odwrócenia, odnoszone są w koszt własny sprzedaży.

5.7 Należności handlowe i pozostałe

Należności ujmowane są początkowo w wartościach godziwych. W przypadku stosowania normalnych terminów płatności, uznanych w praktyce na rynku w transakcjach o podobnym charakterze, za wartość godziwą uznaje się ich wartość nominalną powstałą w dniu rozpoznania przychodu.

Na dzień bilansowy należności handlowe wycenia się z zachowaniem zasad ostrożności. Wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego. Pozycje analizowane są indywidualnie w celu stwierdzenia konieczności utworzenia odpisu.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych. Należności wyrażone w walutach obcych ujmuje się w księgach i wycenia na dzień bilansowy zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie „Transakcje w walutach obcych”.

W pozycji należności handlowe i pozostałe ujmuje się również wartości kosztów i przychodów do rozliczenia w czasie.

5.8 Utrata wartości aktywów

Na każdy dzień bilansowy Spółki Grupy Kapitałowej dokonują przeglądu wartości bilansowej składników aktywów w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na możliwość utraty ich wartości. W przypadku, gdy stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależnymi od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Wartość odzyskiwalna ustalana jest jako kwota wyższa z dwóch wartości, a mianowicie: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, która odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne, jeśli występuje, dla danego aktywa.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości księgowej netto składnika aktywów lub ich grupy, wartość księgowa jest pomniejszana do wartości odzyskiwanej. Strata z tego tytułu jest ujmowana jako koszt w okresie, w którym nastąpiła utrata wartości.

W sytuacji odwrócenia utraty wartości, wartość netto składnika aktywów zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie wyższej jednak od wartości netto tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby utrata wartości nie została rozpoznana w poprzednich okresach. Odwrócenie utraty wartości ujmowane jest jako korekta kosztów okresu w którym ustały przesłanki powodujące trwałą utratę wartości. Nie podlega odwróceniu rozpoznana utrata wartości pozycji wartość firmy.

5.9 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne obejmują gotówkę w kasie oraz środki pieniężne na rachunkach bankowych, w tym utrzymywane w ramach lokat bankowych. Ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności, łatwo wymienne na określone kwoty oraz narażone na nieznaczne ryzyko zmiany wartości, w tym należne odsetki od lokat bankowych. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wyceniane są według wartości nominalnych. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wyrażone w walutach obcych ujmuje się w księgach i wycenia na dzień bilansowy zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie „Transakcje w walutach obcych”. Dla celów sprawozdania z przepływów pieniężnych środki pieniężne i ich ekwiwalenty zdefiniowane są w identyczny sposób jak dla celów ujmowania w bilansie.

Środki pieniężne wycenia się w wartości nominalnej, depozyty bankowe wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty.

5.10 Kapitał własny

5.10.1 Kapitał podstawowy

Kapitał akcyjny jednostki dominującej to 7.320.000 akcji serii D o wartości nominalnej 0,10 zł. Kapitał podstawowy wykazywany jest w wartości nominalnej.

5.10.2 Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

W II półroczu 2007 jednostka dominująca ARCUS SA przeprowadziła emisję akcji serii B. Cena emisyjna 1 akcji wynosiła 17 zł. W wyniku emisji akcji objętych zostało 2.296.681 akcji. Wielkość kapitału zapasowego uzyskanego ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej to 37.630.700,57 zł.

5.10.3 Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują zyski zatrzymane w Spółkach Grupy decyzją akcjonariuszy oraz wynik Grupy za dany okres przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej, jak i ewentualne skutki błędów lat poprzednich.

5.11 Kredyty i pożyczki

Kredyty i pożyczki ujmowane są wraz z należnymi odsetkami. Wyjątkiem są kredyty udzielone w rachunku bieżącym, dla których nie są ustalone harmonogramy spłat. W przypadku tego rodzaju kredytów, koszty związane z jego uruchomieniem oraz inne opłaty obciążają koszty finansowe w okresie ich poniesienia. W pozostałych przypadkach koszty finansowe, łącznie z prowizjami płatnymi w momencie spłaty lub umorzenia oraz kosztami bezpośrednimi zaciągnięcia kredytów, ujmowane są w rachunku zysków i strat przy zastosowaniu metody zamortyzowanego kosztu i zwiększają wartość księgową instrumentu z uwzględnieniem spłat dokonanych w bieżącym okresie.

5.12 Zobowiązania handlowe i pozostałe

Za zobowiązania uznaje się wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które spowodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów Grupy.

Zobowiązania ujmowane są pierwotnie w wartościach godziwych. W przypadku stosowania normalnych terminów płatności, uznanych w praktyce na rynku w transakcjach o podobnym charakterze, za wartość godziwą uznaje się ich wartość nominalną powstałą w dniu rozpoznania zobowiązania. Na dzień bilansowy zobowiązania wycenia się w wartości zamortyzowanego kosztu, chyba, że różnica jest nieistotna to w wartości nominalnej. Do pozostałych zobowiązań klasyfikowane są zobowiązania przypadające do zapłaty za towary lub usługi, które zostały otrzymane lub wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą.

Zobowiązania wyrażone w walutach obcych ujmowane są w księgach i wycenia na dzień bilansowy zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie „Transakcje w walutach obcych”.

5.13 Rezerwy

Rezerwy tworzone są w przypadku, kiedy na Spółkach Grupy ciąży istniejący obowiązek, prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania, przy czym kwoty tego zobowiązania lub termin jego wymagalności nie są pewne. W przypadku gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza oraz ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Zwiększenia rezerw, opartych na metodzie dyskontowania, w związku z upływem czasu są ujmowane jako koszty finansowania zewnętrznego.

Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną w jakikolwiek sposób zwrócone, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy gdy istnieje pewność, że zwrot ten nastąpi.

Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych ujmowane są w momencie sprzedaży produktów zgodnie z najlepszym szacunkiem Zarządu co do przyszłych kosztów koniecznych do poniesienia przez Grupę w okresie gwarancji. Okres gwarancji udzielanej przez Spółki Grupy na swoje wyroby nie przekracza 12 miesięcy. Wartość rezerw szacowana jest na każdy dzień bilansowy na bazie historycznych danych o wysokości kosztów napraw gwarancyjnych.

Rezerwy na ryzyka specyficzne tworzone są jedynie w przypadkach, kiedy prawdopodobny jest wypływ korzyści ekonomicznych z jednostki, a szacunek może zostać przeprowadzony w sposób wiarygodny.

W zakresie świadczeń pracowniczych, Spółki Grupy nie są stroną żadnych porozumień płacowych ani zbiorowych układów pracy. Spółki Grupy nie posiadają także programów emerytalnych zarządzanych bezpośrednio przez spółki lub przez fundusze zewnętrzne. Koszty świadczeń pracowniczych obejmują wynagrodzenia płatne zgodnie z warunkami zawartych umów o pracę z poszczególnymi pracownikami. Zobowiązania z tytułu krótkoterminowych świadczeń pracowniczych wyceniane są na zasadach ogólnych. Świadczenia długoterminowe i krótkoterminowe z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych i odpraw pośmiertnych szacowane są na podstawie metod aktuarialnych.

Zyski i straty aktuarialne nie zostały zaprezentowane w sprawozdaniu ze względu na nieistotność.

5.14 Transakcje w walutach obcych

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia odpowiednio po kursie:

Kupna lub sprzedaży walut stosowanych przez bank, z którego usług korzysta Spółki Grupy - w przypadku operacji sprzedaży lub kupna walut oraz operacji zapłaty należności lub zobowiązań, średnim ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na dzień poprzedzający dzień transakcji.

Pozycje aktywów i zobowiązań wyrażone w walutach obcych wycenia się na dzień bilansowy według kursu NBP dla danej waluty. Różnice kursowe powstałe w wyniku rozliczenia transakcji wyrażonych w walutach obcych, jak również powstałe z wyceny bilansowej pozycji aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych i dotyczących działalności podstawowej (operacyjnej) Grupy odnosi się odpowiednio w koszty lub przychody finansowe.

5.15 Leasing

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, jeżeli umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z użytkowania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę. Pozostałe rodzaje leasingu są traktowane jako leasing operacyjny.

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego są traktowane jak aktywa Spółki i są wyceniane w momencie ich nabycia w wartości bieżącej opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w bilansie w pozycji pozostałych zobowiązań. Płatności leasingowe są dzielone na część odsetkową oraz część kapitałową. Część odsetkowa raty leasingowej stanowi koszt finansowy.

Aktywa przekazywane na podstawie umowy leasingu finansowego są usuwane z bilansu Grupy. Powstające z tego tytułu należności od leasingobiorcy są prezentowane w bilansie w pozycji pozostałe należności. Otrzymywane płatności leasingowe są dzielone na część odsetkową i część kapitałową. Część odsetkowa raty leasingowej stanowi przychód finansowy.

5.16 Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Sprawozdanie z całkowitych dochodów obejmuje rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody.

5.17 Rachunek zysków i strat

Za podstawowy układ sprawozdawczy kosztów w rachunku zysków i strat przyjmuje się wariant kalkulacyjny. Zysk lub strata jest łączną kwotą wynikającą z odjęcia kosztów od przychodów, z wyłączeniem składników innych całkowitych dochodów.

5.18 Przychody

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości zapłat otrzymanych lub należnych za dostarczone towary lub wykonane usługi ramach normalnej działalności gospodarczej. Przychody pomniejszają udzielone rabaty, przychodem nie są podatki na rzecz osób trzecich. Sprzedaż towarów rozpoznawana jest w momencie dostarczenia towarów i przekazania odbiorcy znaczącego ryzyka związanego z dostawą. Przychody z tytułu świadczonych usług określone są po wykonaniu usługi oraz uwzględniają koszty związane z wykonaniem usługi. Przychody związane z umowami długoterminowymi (ponad 6 miesięcy) ujmują się jako przychody i koszty odpowiednio do stanu zaawansowania realizacji umowy na koniec okresu sprawozdawczego. Przewidywana stratę z tytułu umowy długoterminowej niezwłocznie ujmują się jako koszt.

Pozostałe przychody operacyjne to zyski z tytułu sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych, otrzymane odszkodowania związane ze stratami w ubezpieczonym majątku firm czy dotacje otrzymane w ramach realizacji programów unijnych, tj. na szkolenie pracowników i wdrożenie systemu informatycznego.

5.19 Przychody finansowe i koszty finansowania zewnętrznego

Do przychodów finansowych klasyfikowane są przychody z tytułu otrzymanych dywidend, odsetki od lokat, dodatni wynik na różnicach kursowych itp.

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są narastająco, w odniesieniu do głównej kwoty należnej, zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej. Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w momencie, kiedy zostaje ustanowione prawo akcjonariuszy do otrzymania płatności. Do kosztów finansowych klasyfikowane są koszty z tytułu wykorzystywania zewnętrznych źródeł finansowania czyli odsetki od kredytów, odsetki płatne z tytułu zawartych umów leasingu finansowego, ujemny wynik na różnicach kursowych itp.

Koszty finansowania zewnętrznego ujmują się jako koszty w rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Koszty finansowania zewnętrznego dające się bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów wpływają na jego wartość początkową jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Koszty te podlegają kapitalizacji jeżeli jest prawdopodobne, że spowodują wpływ do jednostki przyszłych korzyści ekonomicznych a kwota tych kosztów może być ustalona w sposób wiarygodny.

5.20 Podatek dochodowy

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący oraz podatek odroczony. Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansowa jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości w oparciu o różnice pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów, a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania. Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe. Pozycja aktywów lub rezerwy z tytułu podatku odroczonego nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu pierwotnego ujęcia wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składników aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne. Podatek odroczony jest ujmowany w rachunku zysków i strat, poza przypadkiem, gdy dotyczy on pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym. W tym ostatnim wypadku podatek odroczony jest również rozliczany bezpośrednio w kapitale własnym. W bilansie podatek odroczony wykazywany jest w podziale na aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwę na podatek odroczony bez dokonywania kompensat.

6 PRZYCHODY I WYNIKI SEGMENTÓW

6.1 Segmenty operacyjne

Działalność jednostki Grupy ARCUS została dla celów prezentacji podzielona na segmenty działalności:

- segment IT obejmujący sprzedaż sprzętu kopiującego i do zarządzania pocztą oraz pełnym cyklem życia dokumentu, (office solutions),
- segment telematyki obejmujący świadczenie monitorowania flot pojazdów,
- segment telemetrii obejmujący sprzedaż oraz instalację i uruchomienie urządzeń do pomiaru mediów jak prąd, gaz i woda,
- segment usług, w tym usługi serwisowe, naprawcze, dzierżawy

Segmenty działalności za okres od 01.01 do 31.12.2016	tys. PLN				Razem
	Segment IT	Segment telematyczny	Segment telemetryczny	Segment pozostałych usług	
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrz.	91 425	2 427	1 402	25 775	121 029
Sprzedaż pomiędzy segmentami	-	-	-	-	-
Przychody razem segmentu	91 425	2 427	1 402	25 775	121 029
Wynik segmentu	11 786	-1 043	-943	-866	8 934
Koszty nieprzypisane	-	-	-	-	-12 177
Zysk na działalności operacyjnej	-	-	-	-	-3 243
Przychody finansowe netto	-	-	-	-	-1 168
Zysk przed opodatkowaniem	-	-	-	-	-4 411
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-1 102
Zysk netto za rok obrotowy	-	-	-	-	-5 513
Aktywa i pasywa					
Aktywa segmentu	60 041	1 594	921	16 927	79 483
Aktywa nieprzypisane	-	0	-	-	22 631
Aktywa ogółem					102 114
Pasywa segmentu	34 883	926	535	9 835	46 179
Pasywa nieprzypisane	-	-	-	-	55 935
Pasywa					102 114

Segmenty działalności za okres od 01.01 do 31.12.2015	tys. PLN				Razem
	Segment IT	Segment telematyczny	Segment telemetryczny	Segment pozostałych usług	
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrz.	130 677	2 234	8 343	40 410	181 664

Sprzedaż pomiędzy segmentami	-	-	-	-	-
Przychody razem segmentu	130 677	2 234	1 510	40 410	181 664
Wynik segmentu	11 921	-1 684	-2 260	1 362	9 339
Koszty nieprzypisane	-	-	-	-	-6 356
Zysk na działalności operacyjnej	-	-	-	-	2 983
Przychody finansowe netto	-	-	-	-	-765
Zysk przed opodatkowaniem	-	-	-	-	2 218
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-829
Zysk netto za rok obrotowy	-	-	-	-	1 389
Aktywa i pasywa					
Aktywa segmentu	58 386	998	3 728	18 055	81 166
Aktywa nieprzypisane	-	0	-	-	21 517
Aktywa ogółem	58 386	998	3 728	18 055	102 683
Pasywa segmentu	30 017	513	1 916	9 282	41 729
Pasywa nieprzypisane	-	-	-	-	60 955
Pasywa					102 684

Pozostałe informacje dotyczące segmentów – Informacje geograficzne

Przychody	tys. PLN	
	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
Sprzedaż w kraju	118 782	173 999
Sprzedaż za granicę	2 247	7 665
<u>Razem</u>	<u>121 029</u>	<u>181 664</u>

Na dzień 31.12.2016 i 31.12.2015 aktywa Grupy zlokalizowane były głównie na terenie Polski.

7 STRUKTURA PRZYCHODÓW

Skonsolidowane przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży	tys. PLN	
	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
Przychody ze sprzedaży produktów	0	0
Przychody ze sprzedaży usług	35 986	25 492
Przychody ze sprzedaży towarów	85 043	156 172
Razem przychody ze sprzedaży	121 029	181 664

Działalność Grupy Kapitałowej ARCUS S.A. nie podlega sezonowości bądź cykliczności. Przychody generowane są na podstawie kontraktów stałych i kontraktów incydentalnych. Wysoki udział kontraktów incydentalnych w sprzedaży, jak również charakteryzujący je zmienny rozkład w czasie roku z tendencją wzrostową w drugiej połowie roku, prowadzi do zróżnicowanego poziomu osiągniętej sprzedaży w porównywalnych okresach różnych lat. Jednocześnie czynnik ten nie posiada znaczącego wpływu na porównywalność całorocznych wyników spółki.

8 KOSZTY WEDŁUG RODZAJÓW

Koszty rodzajowe	tys. PLN	
	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
Wartość sprzedanych towarów	64 191	123 947
Usługi obce	17 156	16 887
Wynagrodzenia i świadczenia dla pracowników	22 643	22 748
Zużycie materiałów i energii	12 847	9 413
Podatki i opłaty	1 226	1 421
Amortyzacja	2 800	2 759
Pozostałe koszty rodzajowe	1 797	1 586
Razem	122 660	178 760
Zmiana stanu zapasów	-149	-58
Koszty działalności operacyjnej	122 511	178 702
koszty sprzedaży	23 497	27 471
Koszty ogólnego zarządu	10 110	9 755
Koszt własny sprzedaży	88 904	141 476

9 POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

Pozostałe przychody operacyjne	tys. PLN	
	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
Zysk ze sprzedaży środków trwałych	542	130
Otrzymane odszkodowania	13	0
Rozwiązanie rezerw	0	0
Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności	0	0
Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych	0	0
Dotacje otrzymane	149	149
Pozostałe	735	903
Razem	1 439	1 183

10 POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE

Pozostałe koszty operacyjne	tys. PLN	
	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
Strata ze sprzedaży środków trwałych	19	
Koszty napraw ubezpieczonego mienia	68	105
Likwidacja środków trwałych	0	0
Przekazane darowizny		23
Aktualizacja wartości zapasów	1 636	381
Aktualizacja wartości należności	1 353	0
Koszty rozwiązania umów	0	0
Pozostałe	124	675
Razem	3 200	1 162

W roku 2016 Grupa Kapitałowa dokonała aktualizacji wartości zapasów i należności tworząc odpisy aktualizujące na kwotę 3 mln zł. Było to zdarzenie jednorazowe, wynikające z konserwatywnej oceny aktywów.

11 PRZYCHODY FINANSOWE

Przychody finansowe	tys. PLN	
	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
Otrzymane dywidendy	0	0
Odsetki od lokat bankowych	34	46
Odsetki inne uzyskane	27	63
Pozostałe- w tym różnice kursowe	43	152
Razem	104	261

12 KOSZTY FINANSOWE

Koszty finansowe	tys. PLN	
	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
Odsetki od kredytów	173	287
Pozostałe odsetki	101	115
Różnice kursowe	0	0
Strata ze zbycia inwestycji		437
Dyskonto - kontrakty długoterminowe	190	114
Pozostałe	807	73
Razem	1 271	1 026

W kosztach finansowych ujęto dyskonto dotyczące kontraktu długoterminowego oraz skutki wyceny otwartego na dzień bilansowy kontraktu forward na zakup EUR.

13 PODATEK DOCHODOWY

Obciążenie podatkiem dochodowym w skonsolidowanym rachunku zysków i strat za 2016 rok wynosi 1 102 tys. zł (podatek odroczony). Podatek wg nominalnej stawki wynosi 838 tys. zł. Wyższe efektywne opodatkowanie spowodowane jest trwałymi różnicami, nieaktywowaniem strat przez spółki oraz aktualizacją podatku odroczonego z poprzednich okresów.

14 ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego zwykłym akcjonariuszom Spółki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego zwykłym akcjonariuszom (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe). Na koniec okresów sprawozdawczych nie wystąpiły opcje rozwadniające.

Skonsolidowany zysk przypadający na jedną akcję

	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
Średnia ważona liczba akcji	7 320 000	7 320 000
Zysk netto przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej (tys. zł)	-5 220	1 756
Zysk netto na jedną akcję przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	-0,71	0,24
Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	-0,71	0,24

15 RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

Środki trwałe

	01.01 do 31.12.2016	01.01 do 31.12.2015
Środki trwałe		
Grunty		

Budynki i budowle	435	501
Maszyny i urządzenia	1 406	734
Środki transportu	1 376	1 830
Pozostałe	905	903
Razem	4 122	3 968
Zaliczki na środki trwałe	225	235
Środki trwałe w budowie	0	25
Rzeczowe aktywa trwałe	4 347	4 225

Zmiany w stanie środków trwałych w okresie 01.01 do 31.12.2016

					0
	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Razem
Bilans otwarcia netto	501	734	1 830	903	3 968
Wartość brutto					0
Stan na 01.01.2016	773	3 220	2 917	3 239	10 149
Zwiększenia- nabycie	116	724	896	981	2 717
Zmniejszenia- sprzedaż i likwidacja		584	814	1 679	3 077
Stan na 31.12.2016	889	3 360	2 999	2 541	9 789
Umorzenie					0
Stan na 01.01.2016	273	2 033	1 540	2 336	6 182
Zwiększenia - amortyzacja	181	418	709	623	1 931
Zmniejszenia – sprzedaż i likwidacja		497	626	1 323	2 446
Stan na 31.12.2016	454	1 954	1 623	1 636	5 667
Netto na dzień 31.12.2016	435	1 406	1 376	905	4 122
	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Razem
Bilans otwarcia netto	561	1 449	1 645	902	4 557
Wartość brutto					
Stan na 01.01.2015	682	2 990	2 554	2 547	9 773
Zwiększenia- nabycie	94	290	543	282	1 209
Zmniejszenia- sprzedaż i likwidacja	3	60	180	590	833
Stan na 31.12.2015	773	3 220	2 917	3 239	10 149
Umorzenie					
Stan na 01.01.2015	121	1 541	909	2 645	5 216
Zwiększenia - amortyzacja	152	553	740	343	1 788
Zmniejszenia – sprzedaż i likwidacja	1	61	109	652	823
Stan na 31.12.2015	272	2 033	1 540	2 336	6 181
Netto na dzień 31.12.2015	501	734	1 830	903	3 968

16 WARTOŚCI NIEMATERIALNE

WARTOŚCI NIEMATERIALNE

	01.01 do 31.12.2016	01.01 do 31.12.2015
Oprogramowanie	961,00	1 300,00
Licencje	311,00	841,00
Inne (oprogramowanie, nakłady na wartości niematerialne)	3 454,00	2 131,00

Razem	4 726,00	4 272,00
Nakłady na poczet wartości niematerialnych	2 622,00	2 021,00
Razem	7 348,00	6 293,00

Grupa Kapitałowa ARCUS nie posiada wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. W okresie sprawozdawczym Grupa poniosła nakłady na prace rozwojowe wykazywane w pozycji inne dotyczące głównie planowanego wdrożenia modułu do rozliczania sprzedaży w dzierżawę oraz modułu CRM.

W związku ze strategicznymi działaniami Grupy sprzedaż urządzeń marki Kyocera Document Solution, w coraz większym udziale odbywa się w modelu dzierżawy. Sprzedaż tego typu jest zdecydowanie bardziej rentowna a poza tym pozytywnie wpływa na pewność przychodów i stabilność finansową firmy. Wiąże się jednak z dużą ilością pracy operacyjnej i administracyjnej. Dlatego też spółka podjęła decyzję o konieczności wdrożenia modułu, który usprawni pracę zespołu obsługującego ten model sprzedaży, a także zapewni dużą automatyzację procesu zarówno raportowania, jak i fakturowania oraz windykacji. Moduł dzierżaw zapewni też zdecydowanie większe bezpieczeństwo przy realizacji tych skomplikowanych projektów, i zapewni ciągłość danych. Ze strategicznego punktu widzenia Zarząd stoi na stanowisku że tego typu działania są dla Grupy niezbędne.

System CRM będzie wspierał zarówno proces sprzedaży jak i będzie zintegrowaną częścią całego systemu zarządzania firmą. Usprawni to procesy operacyjnej realizacji sprzedaży, a również pozwoli na lepsze wykorzystanie zasobów rzeczowych i ludzkich dając wnikliwie analizy skuteczności podejmowanych działań na każdym etapie funkcjonowania firmy. System będzie rozwijał się razem z Grupą.

Zmiany w stanie wartości niematerialnych w okresie 01.01.2016 do 31.12.2016

	Oprogramowanie	Licencje	Inne	Razem
Bilans otwarcia netto	1 201,00	708	2 363	4 272
<i>Wartość brutto</i>				
Stan na 01.01.2016	4 158,00	2 199	4 482	10 839
Zwiększenia - nabycie	117,00	135	1 258	1 510
Zmniejszenia – sprzedaż i likwidacja	1 170	200	59	1 429
Stan na 31.12.2016	3 105	2 134	5 681	10 920
<i>Amortyzacja</i>				
Stan na 01.01.2016	2 957	1 491	2 119	6 567
Zwiększenia - amortyzacja	308	393	168	869
Zmniejszenia – sprzedaż i likwidacja	1 121	61	60	1 242
Stan na 31.12.2016	2 144	1 823	2 227	6 194
Netto na dzień 31.12.2016	961	311	3 454	4 726

Zmiany w stanie wartości niematerialnych w okresie 01.01.2015 do 31.12.2015

	Oprogramowanie	Licencje	Inne	0 Razem
Bilans otwarcia netto	1 322	1 128	2 139	4 569
<i>Wartość brutto</i>				
Stan na 01.01.2015	3 766	2 199	4 220	10 185
Zwiększenia - nabycie	392		262	656
Zmniejszenia – sprzedaż i likwidacja				
Stan na 31.12.2015	4 158	2 199	4 482	10 839
<i>Amortyzacja</i>				

Stan na 01.01.2015	2 444	1 071	2 081	5 596
Zwiększenia - amortyzacja	513	420	38	971
Zmniejszenia – sprzedaż i likwidacja	0			
Stan na 31.12.2015	2 957	1 491	2 119	6 567
Netto na dzień 31.12.2015	1 201	708	2 363	4 272

17 WARTOŚĆ FIRMY Z KONSOLIDACJI

Wartości godziwe na dzień bilansowy	tys. PLN	
	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Wartość firmy T-matic Systems SA	3 029	3 029
Wartość firmy Docusoft Sp. z o.o.	1 352	1 352
Wartość firmy ASI	4 549	4 549
Wartość firmy Geotik	4 879	
Razem	13 808	8 930

Na dzień 31 grudnia 2016 roku zostały przeprowadzone testy na utratę wartości firmy, które potwierdziły utrzymanie wartości wykazanych w powyższej tabeli.

W związku z nabyciem przez Grupę ARCUS podmiotu Geotik (Ricaline) z uwagi na trwający proces identyfikacji i wyceny aktywów przejętego podmiotu dokonano tymczasowego, zgodnie z par. 61 MSSF 3 „Połączenie jednostek gospodarczych”, ustalenia wartości firmy będącej nadwyżką kosztu połączenia wynoszącego 5 050 tys. zł nad wartością godziwą netto wstępnie zidentyfikowanych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych o wartości 171 tys. zł. Wartość firmy Geotik/Ricaline w wysokości 4 879 tys. zł prezentowana w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostanie skorygowana zgodnie ze wspomnianym MSSF 3 w ciągu 12 miesięcy od daty publikacji niniejszego sprawozdania.

18 AKTYWA FINANSOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY

Grupa nie posiada aktywów dostępnych do sprzedaży.

19 NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE

Należności długoterminowe	stan na	
	31.12.2016	31.12.2015
Należności handlowe od pozostałych jednostek *	7 556,0	7 675,0
Pozostałe należności	125,0	85,0
Razem	7 681,0	7 760,0

*)Należności handlowe długoterminowe to należności z tytułu leasingu.

Należności o terminie płatności powyżej 12 miesięcy wykazywane są jako należności długoterminowe.

20 ZAPASY

Zapasy	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Towary i materiały brutto	11 781,0	12 808,0
Odpis aktualizujący	-1 960,0	-396,0
Zaliczki na poczet dostaw towarów	142,0	102,0
Zapasy ogółem	9 963,0	12 514,0

W 2016 roku utworzono w ciężar kosztów odpisy aktualizujące wartość zapasów na kwotę 1 626 tys. zł.

Zapasy o wartości 10 mln zł stanowiły zabezpieczenie kredytu w rachunku bieżącym zarówno na koniec okresu sprawozdawczego, jak i okresu porównywalnego.

21 NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE

	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Należności handlowe od jednostek powiązanych nie podlegających konsolidacji	679,0	
Należności handlowe od pozostałych jednostek *	35 412,0	40 103,0
Należności z tytułu podatków	332,0	686,0
Zaliczki przekazane		
Pozostałe należności	19 230,0	13 330,0
Należności dochodzone sądownie		
Odpis aktualizujący	-5 986,0	-4 367,0
Razem	49 667,0	49 752,0

*) w tym zawarte są należności leasingowe krótkoterminowe

Zmiana stanu odpisu aktualizującego należności handlowe

	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Bilans otwarcia	4 367,0	4 193,0
Utworzenie odpisu	1 654,0	257,0
na należności handlowe	1 654,0	257,0
wykorzystanie z tytułu:	35,0	83,0
spłaty należności	8,0	47,0
odpisania należności	27,0	36,0
Bilans zamknięcia	5 986,0	4 367,0

22 ŚRODKI PIENIĘŻNE

Środki pieniężne

	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Środki pieniężne w kasie		9,0
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	1 079,0	3 747,0
Lokaty krótkoterminowe		624,0
Razem	1 079,0	4 380,0

23 SKONSOLIDOWANY KAPITAŁ WŁASNY

Kapitał podstawowy		Wartość nominalna	Ilość akcji
Stan na 31.12.2015		0,10	7 320 000
Stan na 31.12.2016		0,10	7 320 000

seria	liczba akcji	wartość akcji	sposób pokrycia
D	7 320 000	732 000,00	gotówka

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Arcus S.A. w dniu 14 czerwca 2012 roku podjęło uchwałę nr 26 o skupie przez Spółkę akcji własnych w celu umorzenia w ilości do 10% kapitału zakładowego i w cenie za akcję nie przekraczającej 6 zł. Skup akcji rozpoczęto we wrześniu 2012 – na 31.12.2013 Spółka posiadała 75.157 akcji własnych zakupionych w średniej cenie 3,63 zł. Stanowiły one 1,02% w całości kapitału i tyle samo w głosach na WZA.

Uchwałę nr 12 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki w dniu 20 czerwca 2013 roku postanowiło umorzyć akcje posiadane przez Arcus SA i obniżyć kapitał. Spółka rozpoczęła zgodnie z art. 456 KSH postępowanie konwokacyjne, które zostało zakończone w 4 kwartale 2013 – nie zostały zgłoszone żadne sprzeciwy wierzycieli. W dniu 20 czerwca 2014 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki uchwałą nr 20 postanowiło wszystkie dotychczasowe akcje serii A, B i C zamienić na akcje serii D, a uchwałą nr 21 umorzyć 75 157 akcji, co zostało potwierdzone przez Sąd Rejestrowy we wrześniu 2014 r.

Struktura właścicielska kapitału Arcus SA (według wiedzy Spółki) w dniu 31.12.2016

	Liczba akcji	Wartość udziału w kapitale zakładowym	Udział w kapitale zakładowym
MMR Invest S.A.*	4 800 000,00	480 000,00	65,6
Pozostali	2 520 000	252 000,00	34,4
Razem	7 320 000	732 000,00	100,0

*- podmiot kontrolowany przez p. Marka Czeredysa, Michała Czeredysa i Rafała Czeredysa

24 KAPITAŁ ZAPASOWY Z EMISJI AKCJI POWYŻEJ ICH WARTOŚCI NOMINALNEJ

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	tys. PLN	
	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Kapitał zapasowy z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	37 631,00	37 631,0
Razem	37 631,00	37 631,0

25 KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY

W okresie porównywalnym zbyto wszystkie akcje TAURON, których dotyczył kapitał z aktualizacji wyceny.

26 ZYSKI ZATRZYMANE

Zyski zatrzymane	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Zyski zatrzymane z lat ubiegłych	9 396,00	9 757,00
Korekta konsolidacyjna		
Wypłata dywidendy	-290,00	-299,00
Zysk (strata) bieżącego okresu	-5 220,00	1 756,00
Akcje własne – obniżenie kapitału		
Zmiana kapitałów - podwyższenie kapitałów w spółce zależnej	248,00	-1 818,00
Razem	4 134,00	9 396,00

27 REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA

Rezerwy na zobowiązania	stan na 31.12.2016		stan na 31.12.2015	
Na naprawy gwarancyjne i pozostałe		118,00		118,00
Na odprawy emerytalne i urlopy		1 008,00		905,00
Suma		1 124,00		1 023,00
<i>W tym część długoterminowa</i>		434,00		438,00
Na naprawy gwarancyjne i pozostałe				
Na odprawy emerytalne i urlopy		434,00		438,00
<i>Część krótkoterminowa</i>		691,00		589,00
Na naprawy gwarancyjne i pozostałe		118,00		118,00
Na odprawy emerytalne i urlopy		573,00		471,00

Zmiany w stanie rezerw na zobowiązania

	stan na 31.12.2016		stan na 31.12.2015	
Bilans otwarcia		1 022,00		1 911,00
Utworzenie rezerwy		270,00		260,00
Na naprawy gwarancyjne				
Na odprawy emerytalne i urlopy		414,00		240,00
Rezerwa na inne przewidywane koszty				20,00
Wykorzystanie rezerw		136,00		543,00
Na naprawy gwarancyjne				434,00
Rezerwa na odprawy emerytalne i urlopy		276,00		109,00
Rezerwa na inne przewidywane koszty		4,00		
Rozwiązanie rezerw		31,00		606,00
Na naprawy gwarancyjne				443,00
Na odprawy emerytalne i urlopy		31,00		163,00
Bilans zamknięcia		1 125,00		1 023,00

Spółki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy. W związku z tym, na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną tworzą rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych.

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące

ZAŁOŻENIA

	31.12.2015	31.12.2015
Stopa dyskontowa (%)	3,50%	3,00%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	3,50%	3,50%

Zobowiązania długoterminowe na dzień 31.12.2016 w kwocie 8 204 tys. zł (31.12.2015 w kwocie 7 650 tys. zł) to, obok rezerw na zobowiązania i podatek odroczony, zobowiązania z tytułu leasingu w kwocie 2 880 tys. zł wykazywane w pozycji Pozostałe zobowiązania długoterminowe (na koniec 2015 roku wynosiły 2 137 tys. zł).

28 ZOBOWIĄZANIA HANDLOWE I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA

	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Zobowiązania pozostałe wobec jednostek powiązanych nie podlegających konsolidacji	307,00	150,00
Zobowiązania handlowe wobec pozostałych jednostek *	30 854,00	24 373,00
Zobowiązania z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych	6 605,00	7 280,00
Zaliczki otrzymane	84,00	
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	784,00	756,00
Pozostałe	3 178,00	4 671,00
Razem	41 812,00	37 229,00

*) w tym kwota zobowiązań z tytułu leasingu 2 476 tys. zł (3 300 tys. zł na 31.12.2015)

29 ZOBOWIĄZANIA I NALEŻNOŚCI W WALUTACH OBCYCH

	Zobowiązania w tys. PLN		Należności w tys. PLN	
	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
EUR	26 858,00	19 548,00	2 416,00	7 264,00
USD				
PLN	18 196,00	20 995,00	54 932,00	50 248,00
Razem	45 054,00	40 543,00	57 348,00	57 512,00

30 ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

Zobowiązania warunkowe	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Na rzecz pozostałych jednostek	57 675,00	63 877,00
Zobowiązania wekslowe w tym wystawione dla:	25 275,00	32 877,00
Banku z tyt. zabezpieczenia kredytu	9 500,00	7 500,00
firm ubezpieczeniowych z tyt. udzielonej gwarancji należytego wykonania umowy*	11 511,00	11 703,00
kontrahentów z tyt. udzielonej gwarancji należytego wykonania umowy	3 844,00	4 674,00
Z tytułu akredytywy importowej		8 000,00
Gwarancje bankowe	420,00	1 000,00
Cesja należności	22 400,00	21 000,00
Przewłaszczenie magazynów	10 000,00	10 000,00
*w tym gwarancja ubezpieczeniowa Ergo Hestia w kwocie 9,6 mln zł związana ze sporem z EOP (na dzień bilansowy i na koniec okresu porównywalnego)		

Konsorcjum Arcus S.A. i spółki zależnej T-matic Systems S.A. otrzymało w grudniu 2013 r. (raport giełdowy 36/2013) zawezwanie od Energa-Operator S.A. do próby ugodowej w sprawie zapłaty przez Konsorcjum łącznie kwoty 21.513.481,31 zł obejmującej roszczenia wynikające z kar umownych dotyczących umów o dostawę i uruchomienie infrastruktury licznikowej objętej umowami: ZP/62/AZU/2011 z dn. 09.09.2011, ZP/63/AZU/2011 z dn. 26.08.2011, ZP/64/AZU/2011 z dn. 26.08.2011 i ZP/66/AZU/2011 z dn. 25.10.2011, stanowiącymi dokumenty wykonawcze do Umowy Ramowej, o której Spółka informowała w RB 22/2011 z dnia 28 czerwca 2011 r. Posiedzenie Sądu planowane początkowo na 30.12.2013, zostało przełożone na 05.03.2014, a w marcu, na wniosek stron, Sąd przesunął termin na 20 maja 2014. Wniosek Arcus S.A. skierowany do sądu o dalsze odroczenie rozprawy, poparty przez Energa-Operator S.A., nie został uznany przez Sąd i sprawa została oddalona na rozprawie w dniu 20 maja br. Konsorcjum otrzymało w grudniu od Energa-Operator S.A. przed sądowe wezwanie do zapłaty, jednocześnie Konsorcjum skierowało do drugiej strony roszczenia o zapłatę za dodatkowe prace wykraczające poza zakres objęty umowami (raport bieżący nr 26/2014 z dn. 18.12.2014). W grudniu 2014 r. Energa-Operator S.A. wystawiła noty obciążeniowe dla Konsorcjum dotyczące wyżej wymienionych umów na łączną kwotę 21.183.223,41 zł, które nie zostały przez Konsorcjum uznane (raport bieżący nr 25/2014 z dn. 03.12.2014). W maju 2015 r. do Arcus S.A. wpłynął pozew o zapłatę kwoty 23.125.480,70 zł (raport bieżący nr 3/2015 z dn. 15.05.2015). W dniu 10 czerwca 2015r. Konsorcjum wniosło odpowiedź na pozew. W odpowiedzi na kolejne pismo przygotowawcze EOP, Arcus i T-matic w dniu 18 grudnia 2015 r. wniosły pismo procesowe z dodatkową argumentacją dotyczącą nieważności umów, które zmieniło kolejność przeprowadzania postępowania dowodowego w sprawie. W dniu 13 stycznia 2016 r. odbyła się pierwsza rozprawa, na której Sąd przychylił się do stanowiska Konsorcjum i postanowił iż w pierwszej kolejności badana będzie kwestia nieważności umów. W dniu 15 października 2015 roku Arcus S.A. skierował wraz z T-matic do Energa – Operator wezwanie dot. podjęcia negocjacji w przedmiocie ważności / skuteczności prawnej umów realizacyjnych na dostawę oraz uruchomienie infrastruktury licznikowej, w tym m.in. Umowy Realizacyjnej. Emitent cały czas pozostaje w przekonaniu o możliwości polubownego zakończenia sporów stron, aby nie dopuścić do eskalacji sporu dotyczącego łącznie ponad 450 tysięcy urządzeń licznikowych zainstalowanych przez konsorcjum.

W dniu 12 listopada 2015 roku Zarząd Arcus S.A. powziął informację od profesjonalnego pełnomocnika procesowego o skierowaniu w dniu 10 listopada 2015 roku wraz ze spółką zależną T-matic Systems S.A. do Sądu Okręgowego w Gdańsku (IX Wydział Gospodarczy) pozwu wobec Energa – Operator S.A. o ustalenie, na podstawie art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego, nieważności umowy realizacyjnej z dnia 1 lutego 2013 roku, o której zawarciu Spółka informowała raportem bieżącym nr 4/2013 z dnia 4 lutego 2013 roku. Wartość przedmiotu sporu wynosi 77 mln zł.

Przedmiotem Umowy Realizacyjnej była dostawa i instalacja 310 tysięcy inteligentnych liczników w technologii PRIME, w ramach kolejnego etapu realizacji projektu inteligentnego opomiarowania odbiorców prądu w Polsce. W ramach Umowy Realizacyjnej Emitent oraz T-matic zobowiązały się do realizacji dostawy urządzeń i oprogramowania oraz uruchomienia infrastruktury licznikowej dla określonego obszaru instalacyjnego. Zgodnie ze stanowiskiem zawartym w Pozwie przez Emitenta oraz T-matic, Umowa Realizacyjna zawiera zasadnicze mankamenty konstrukcyjne, które wskazują, że Umowa Realizacyjna obarczona jest sankcją bezwzględnej nieważności, z uwagi w szczególności na następujące dwie grupy okoliczności:

a. pomiędzy Stronami w ogóle nie doszło do wykreowania / powstania zobowiązania we wszystkich jego istotnych / wymaganych przez przepisy bezwzględnie obowiązującego prawa elementach, ze względu na fakt, że przedmiot świadczenia Emitenta oraz T-matic nie został w niej odpowiednio precyzyjnie określony, czego skutkiem jest de facto i de iure brak zawarcia umowy jako takiej; oraz,

b. Umowa Realizacyjna narusza w sposób rażący równowagę stron stosunku zobowiązaniowego, a zatem pozostaje ona sprzeczna z naturą / istotą zobowiązania oraz jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, a tym samym obarczona jest również z tego powodu sankcją nieważności.

Umowa Realizacyjna w swym zasadniczym kształcie stanowi umowę dostawy, uregulowaną w art. 605 i n. Kodeksu cywilnego ("k.c."), co wynika także z treści pkt 25.2 Umowy Realizacyjnej. Zakres regulacyjny, o którym

mowa powyżej wskazuje, że umowa dostawy stanowi kontrakt wzajemny o cechach zbliżonych do umowy sprzedaży. Jest ona zatem co do zasady ekwiwalentnym stosunkiem prawnym, w którym świadczeniu jednej strony (wytworzeniu i dostarczeniu rzeczy) odpowiada świadczenie kontrahenta (odbiór rzeczy oraz zapłata ceny). W związku z powyższym oraz mając na względzie rodzaj komunikacji kierowanej przez Pozwaną do Powodowych Spółek wskazać należy, że właściwy, kompletny i odpowiedni opis przedmiotu zamówienia (tj. opis przedmiotu dostawy, a tym samym de facto obowiązków konsorcjum Emitenta i T-matic) identyfikować powinien i określać treść świadczenia Emitenta oraz T-matic. Co więcej, wymóg ten odnosi się do tzw. essentialia negotii umowy dostawy, a więc definiuje ich istnienie (istnienie umowy) w obrocie prawnym. W konsekwencji, należy przyjąć, iż brak wystarczająco precyzyjnego określenia przedmiotu świadczenia powoduje brak zawarcia danej umowy jako takiej. W ramach Umowy Realizacyjnej w sposób specyficzny przewidziany został mechanizm weryfikacji wykonania świadczenia przez Powodowe Spółki, tj. w szczególności nie zostały określone w sposób wiążący procedury weryfikacyjne, które pozwalały na ocenę, czy świadczenie Spółki oraz T-matic odpowiadało Umowie Realizacyjnej. Przedmiot świadczenia został w Umowie Realizacyjnej określony w sposób nieostateczny i niejednoznaczny, a także na etapie wykonania Umowy Realizacyjnej podlegał jednostronnym modyfikacjom ze strony Energa – Operator. Umowa Realizacyjna objęta jest także zasadniczym mankamentem w związku z ukształtowaniem pozycji Stron w ramach zawartego stosunku zobowiązaniowego, zwłaszcza w kontekście uznania umowy dostawy za protoplastę Umowy Realizacyjnej, co przedkłada się w szczególności w zakresie:

- a. kar umownych zastrzeżonych wyłącznie na rzecz jednej strony, tj. Energa – Operator;
- b. dopuszczenie możliwości kumulacji kar umownych nałożonych na Emitenta oraz T-matic (brak możliwości naliczenia jakiegokolwiek kary umownej na rzecz Wykonawcy);
- c. przyjęcie możliwości kumulacji kar umownych zarówno z punktu widzenia odstąpienia od Umowy Realizacyjnej, jak i niewykonania jej w terminie (a zatem objęcie ochroną dwóch sprzecznych ze sobą interesów Energa - Operator, tj. ochrony przed niewykonaniem i nienależytym wykonaniem ww. Umowy Realizacyjnej);
- d. zastrzeżenie kar umownych za niedotrzymanie parametru jakościowego świadczenia Emitenta oraz T-matic z przyczyn leżących poza sferą zależną od Emitenta oraz T-matic;
- e. możliwość jednostronnego zatrzymania Produktów przez Energa – Operator, bez zgody Emitenta oraz T-matic w przypadku odstąpienia od Umowy.

W dniu 16 listopada 2015 roku Arcus S.A. powziął informację od Energa – Operator S.A. o wezwaniu do zapłaty kwoty 157 023 542 zł składającej się z:

- a. kwoty 1.002.942 zł (jeden milion dwa tysiące dziewięćset czterdzieści dwa złote) tytułem obniżenia wynagrodzenia należnego Emitentowi oraz T-matic za zatrzymane przez Energa –Operator produkty wytworzone w toku umowy realizacyjnej na dostawę i uruchomienie infrastruktury licznikowej z dnia 1 lutego 2013 r. („Umowa Realizacyjna”);
- b. kwoty 156.060.200 zł (sto pięćdziesiąt sześć milionów sześćdziesiąt tysięcy dwieście złotych) naliczonych przez Energa – Operator na podstawie Umowy Realizacyjnej.

Według analiz i ocen Emitenta Wezwanie jest elementem taktyki negocjacyjnej Energa – Operator, a podstawa prawna roszczenia jest bezzasadna z uwagi na podniesioną przez Emitenta nieważność Umowy Realizacyjnej, o czym Spółka informowała raportem bieżącym nr 21/2015 z dnia 16 października 2015 roku. Przedmiotowa bezzasadność wynika także i zupełnie niezależnie z braku podstaw faktycznych czy merytorycznych dla naliczenia kary umownej. Dotychczasowe stanowisko prawne Emitenta nie uległo zmianie, skutkiem czego już w dniu 10 listopada 2015 roku zostało wytoczone przed sądem powszechnym, przeciwko Energa Operator S.A., powództwo o ustalenie nieważności Umowy Realizacyjnej, o czym Spółka informowała raportem bieżącym nr 24/2015.

W raportowanym okresie odbyły się trzy posiedzenia sądu w tym zakresie. Na rozprawie w dniu 13 stycznia 2016 r. Sąd przychylił się do stanowiska Konsorcjum i postanowił, iż w pierwszej kolejności badana będzie

kwestia nieważności umów. W wyniku tego na posiedzeniach w dniu 18 marca 2016 r., 6maja 2016r., 1 lipca 2016r, 23 września 2016r oraz 8 lutego 2017 roku Sąd dokonał przesłuchania świadków Stron.

W zakresie skierowanego do spółki przez Energa Operator S.A. wezwania z dnia 16 listopada 2015 r. do zapłaty kwoty 157 023 542 zł, dotychczasowe stanowisko prawne Emitenta nie uległo zmianie. 10 listopada 2015 roku zostało wytoczone przed sądem powszechnym, przeciwko Energa Operator S.A., powództwo o ustalenie nieważności Umowy Realizacyjnej, o czym Spółka informowała raportem bieżącym nr 24/2015.

W związku z intencjami Zarządu spółki do zakończenia sporu na drodze polubownej, skierowany został do Sądu wniosek o zawiązanie do próby ugodowej. Posiedzenie Sądu w tym zakresie zostało wyznaczone na dzień 20 maja 2016r, podczas którego wyznaczono kolejny termin posiedzenia Sądu. Na posiedzeniu w dniu 5 sierpnia 2016 roku strony przedstawiły wniosek o ponowne odroczenie terminu rozprawy w celu uzgodnienia szczegółowych warunków ugody. Sąd po rozpatrzeniu argumentacji obydwu stron, przychylił się do wniosków i wyznaczył termin kolejnego posiedzenia na 20 grudnia 2016 roku.

W dniu 19.10.2016r Zarząd Arcus S.A. skierował do Energa Operator S.A. (raport bieżący nr 24/2016 z dn. 19.10.2016) żądanie zapłaty łącznej kwoty 174.111.458,96 złotych tytułem naprawienia szkody poniesionej przez Emitenta oraz natychmiastowego zaprzestania nieuprawnionych działań i zaniechań Energa Operator dotyczących Umów Realizacyjnych oraz zaistniałego pomiędzy stronami sporu, które powiększałyby szkodę Spółki oraz T-Matic Systems S.A., lub które prowadziłyby do naruszania dóbr osobistych Emitent lub T-matic Systems S.A. W tym zakresie do sądu został złożony wniosek o zawiązanie do próby ugodowej jednakże do dnia dzisiejszego nie został wyznaczony termin rozprawy.

W dniu 1 marca 2017 roku Zarząd Arcus S.A. otrzymał datowane na dzień 28 lutego 2017 roku pismo ubezpieczyciela Ergo-Hestia S.A. (raport bieżący 2/2017), dotyczące zgłoszonego przez Energa-Operator S.A. wniosku o wypłatę świadczenia z udzielonej przez Ergo Hestia S.A. gwarancji należytego wykonania łączącej Arcus S.A. i T-matic Systems S.A. z Energa umowy realizacyjnej z dnia 1 lutego 2013 r. na dostawę i uruchomienie infrastruktury licznikowej, o której to umowie Emitent informował w raporcie bieżącym nr 4/2013 ("Umowa"), w zakresie obejmującym roszczenia Energa wobec Emitenta i T-matic z tytułu rzekomego nienależytego wykonania Umowy (o których była mowa w raporcie bieżącym Emitenta nr 25/2015).

W dniu 25 kwietnia 2017 r. Ubezpieczyciel wystosował do Arcus S.A. pismo datowane na 5 kwietnia 2017 r. (raport bieżący 4/2017), zawierające wezwanie do zapłaty (wraz z ustawowymi odsetkami) kwoty 9.597.702,30 złotych, stanowiącej wartość wypłaconego w dniu 3 marca 2017 r. przez Gwaranta na rzecz Energa świadczenia z Gwarancji.

Zarząd Arcus S.A. kwestionujące zarówno roszczenia Energa, jak i wypłatę przez Ergo-Hestia środków z ww. gwarancji na rzecz Energa, uznając je za całkowicie bezpodstawne.

W dniu 27 kwietnia 2017 Zarząd Arcus S.A. otrzymał informację iż 13 kwietnia 2017 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał postanowienie na mocy którego udzielił Spółce zabezpieczenia roszczenia Arcus S.A. oraz T-Matic Systems S.A. przeciwko Energa-Operator S.A. (raport bieżący nr 24/2016 z dn. 19.10.2016) w postaci:

1. nakazania zwrotu na rzecz ubezpieczyciela kwoty 4.798.851,15 złotych, tj. wydania bezpodstawnie uzyskanej kosztem Emitenta korzyści z tytułu realizacji przez Ergo-Hestia, na żądanie Energa, gwarancji należytego wykonania łączącej Arcus/T-matic z Energa umowy realizacyjnej z dnia 1 lutego 2013 r. na dostawę i uruchomienie infrastruktury licznikowej, o której to umowie Emitent informował w raporcie bieżącym nr 4/2013 („Umowa”), w związku ze zgłoszonymi roszczeniami Energa wobec Arcus i T-matic z tytułu rzekomego nienależytego wykonania Umowy (o których była mowa w raporcie bieżącym nr 25/2015);
2. nakazania zwrotu na rzecz ubezpieczyciela kwoty 4.798.851,15 złotych, tj. wydania bezpodstawnie uzyskanej kosztem T-matic korzyści z tytułu realizacji przez Ergo-Hestia, na żądanie Energa, gwarancji należytego wykonania Umowy.

Zgodnie z treścią Postanowienia, Sąd orzekł o zabezpieczeniu powyższego roszczenia poprzez unormowanie praw i obowiązków stron postępowania zabezpieczającego na czas jego trwania, w ten sposób, że:

- a) nakazał Energa zwrot na rzecz Ergo-Hestia kwoty 9.597.702,30 złotych w terminie 30 dni od daty wydania Postanowienia, pod warunkiem wydania przez Ergo-Hestia gwarancji zapłaty na rzecz Energa kwoty 9.597.702,30 złotych, możliwej do realizacji w przypadku prawomocnego zakończenia, na niekorzyść Arcus/T-matic, przyszłego postępowania sądowego wszczętego przez przeciwko Energa o roszczenia zabezpieczone Postanowieniem („Postępowanie”);
- b) nakazał Uprawnionym wystąpić do Ergo-Hestia o wydanie gwarancji zapłaty na rzecz Energa kwoty 9.597.702,30 złotych, możliwej do realizacji w przypadku prawomocnego zakończenia Postępowania na niekorzyść Uprawnionych, z terminem obowiązywania do dnia 31 grudnia 2017 r., oraz występować łącznie o wydłużenie przez Ergo-Hestia okresu obowiązywania ww. gwarancji na kolejne okresy roczne po dniu 31 grudnia 2017 r. do czasu prawomocnego zakończenia Postępowania, przy czym wydłużenia takie powinny nastąpić do 30 grudnia każdego kolejnego roku). Ponadto, Postanowienie wyznacza Uprawnionym dwutygodniowy termin do złożenia pozwu dotyczącego roszczeń zabezpieczonych Postanowieniem, pod rygorem upadku udzielonego zabezpieczenia. Postanowienie jest skuteczne i wykonalne od chwili jego wydania, jednak stronie przeciwnej przysługuje na nie zażalenie.

Zabezpieczenie zostało wydane w związku z planowanym przez Arcus S.A. pozwem przeciwko Energa-Operator o zapłatę kwoty 174.111.458,96 złotych tytułem naprawienia szkody poniesionej przez Emitenta oraz natychmiastowego zaprzestania nieuprawnionych działań i zaniechań Energa Operator dotyczących Umów Realizacyjnych oraz zaistniałego pomiędzy stronami sporu, które powiększałyby szkodę Spółki oraz T-Matic Systems S.A., lub które prowadziłyby do naruszania dóbr osobistych Emitent lub T-matic Systems S.A. (raport bieżący nr 24/2016).

Zarząd Arcus S.A. uważa, na podstawie zgromadzonej dokumentacji oraz opinii zewnętrznej kancelarii prawnej, że roszczenie Energa – Operator jest niezasadne, a ewentualny wpływ środków pieniężnych w związku z tym roszczeniem jest mało prawdopodobny. Mając powyższe na uwadze nie tworzono rezerw dotyczących w/w sporu na dzień bilansowy.

Zarząd Arcus S.A. podkreśla iż ze względu na ważny interes społeczny oraz precedensowy charakter projektu, jego intencją jest zakończenie sporu na drodze polubownej.

31 NABYCIE PODMIOTU ZALEŻNEGO

W dniu 29 grudnia 2016 roku na mocy dwustronnej umowy, w ramach Grupy Kapitałowej Arcus S.A. powołana została spółka GEOTIK Sp. z o.o. Transakcji dokonano poprzez wniesienie zorganizowanej Części Przedsiębiorstwa T-matic Systems S.A. związanej z działalnością na rynku telematyki oraz wniesienie całego przedsiębiorstwa pod nazwą Rikaline Monika Majewska z siedzibą we Wrocławiu.

W nowym podmiocie T-matic Systems S.A. objął 28014 udziałów o łącznej wartości nominalnej 1.400.700,00 złotych co stanowi 65,67 % w kapitale zakładowym Spółki i głosów na Zgromadzeniu Wspólników, natomiast drugi udziałowiec objął 14 645 udziałów o łącznej wartości nominalnej 732.250 co stanowi 34,33 % w kapitale zakładowym Spółki i głosów na Zgromadzeniu Wspólników.

Na mocy zawartej w dniu 29 grudnia 2016 umowy inwestycyjnej w 2017 roku przewiduje się podwyższenie kapitału zakładowego Spółki przez T-matic Systems S.A., w wyniku czego jego udziały w GEOTIK Sp. z o.o. wyniosą 66,7%.

W związku z nabyciem przez Grupę ARCUS podmiotu Geotik (Rikaline) z uwagi na trwający proces identyfikacji i wyceny aktywów przejętego podmiotu dokonano tymczasowego, zgodnie z par. 61 MSSF 3 „Połączenie jednostek gospodarczych”, ustalenia wartości firmy będącej nadwyżką kosztu połączenia wynoszącego 5 050 tys. zł nad wartością godziwą netto wstępnie zidentyfikowanych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych o wartości 171 tys. zł. Wartość firmy Geotik/Rikaline w wysokości 4 879 tys. zł prezentowana w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostanie skorygowana zgodnie ze wspomnianym MSSF 3 w ciągu 12 miesięcy od daty publikacji niniejszego sprawozdania.

Geotik jest podmiotem zależnym od Arcus i podlega na dzień 31.12.2016 konsolidacji metoda pełną bez wpływu na wynik skonsolidowany za 2016 rok, z uwagi na fakt, że pomiędzy dniem objęcia Spółki konsolidacją a dniem bilansowym nie występowały zdarzenia mogące w istotny sposób wpłynąć na wynik Grupy.

32 UMOWY KREDYTOWE I LEASINGOWE

Umowy leasingowe

Grupa w ramach umów leasingowych zawartych z firmami leasingowymi dysponuje sprzętem drukującym, kopiującym oraz telemetrycznym, który oddaje do dalszej dzierżawy swoim klientom. Umowy te spełniają warunki leasingu finansowego. Na dzień bilansowy zobowiązania z tytułu leasingu wynosiły 5 356 tys. zł. Umowy te zawierane są na okres od 24 do 60 miesięcy.

Zobowiązania z tytułu leasingu

	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Płatne w terminie do 1 roku	2 476,00	3 300,00
Płatne w okresie 1-5 lat	2 880,00	2 137,00
Płatne powyżej 5 lat	0,00	0,00
Razem	5 356,00	5 437,00

Umowy kredytowe

Na dzień 31.12. 2016 r. Spółka dominująca posiadała kredyt w rachunku bieżącym w kwocie 6 mln zł z terminem spłaty 30.09.2017 z czego na dzień bilansowy wykorzystano 2,7 mln zł. Zgodnie z podpisanym w dniu 28.12.2016 aneksem do umowy o w/w kredyt kwota kredytu będzie się w okresie dostępności sukcesywnie zmniejszała, zgodnie z harmonogramem spłat, do kwoty 1 mln zł. Na dzień bilansowy, jak i na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego, Spółka spełnia zobowiązania w zakresie wymaganych umową wskaźników finansowych w związku z czym nie zachodzą przesłanki do wypowiedzenia warunków umowy.

Po dniu bilansowym Spółka dominująca podpisała z Kyocera Document Solutions Europe B.V. porozumienie o finansowaniu dostaw w kwocie 4,3 mln EUR z zabezpieczeniem w postaci poręczenia majątkowego udzielonego przez akcjonariusza większościowego.

Na dzień 31.12. 2016 r. Spółka zależna Arcus Systemy Informatyczne posiadała kredyt w rachunku bieżącym z limitem 2 mln zł (z czego na dzień bilansowy wykorzystano 1,5 mln zł), z terminem spłaty 28.02.2017 r.. Umowa została przedłużona, przy czym kwota kredytu ulega zmniejszeniu zgodnie z harmonogramem do 1,5 mln zł w 06.2017 r.

33 DOTACJE

W okresie sprawozdawczym Grupa nie otrzymała nowych dotacji.

Grupa rozlicza w pozostałe przychody operacyjne otrzymaną w latach poprzednich dotację do oprogramowania do wysokości dokonanych odpisów amortyzacyjnych.

34 TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Podmiot powiązany	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
2016				
ADD Polska Sp. z o.o S. Komandyt.	820,00		474,00	
Polmag	7,00			
Rafał Kręcisz	3,00	147,00	2,00	
Sławomir Majdański	3,00	120,00		
Piotr Golik	1,00	336,00		
Marek Czeredys				307,0
Michał Czeredys			203,0	
Razem	834,00	603,00	679,00	307,00
2015				
Prof. Marek Wierzbowski	16,00	4,00		
ADD Polska Sp. z o.o S. Komandyt.		8,00		
Polmag	126,00		48,00	
Rafał Kręcisz	4,00	173,00		45,0
Piotr Pastuszka	2,00	323,00	65,00	
Sebastian Kręć		221,00		28,0
Sławomir Majdański	3,00	131,00		37,0
Piotr Golik		96,00		68,0
Michał Czeredys	165,00	0,00	203,00	0,0
Razem	316,00	956,00	316,00	178,0

Transakcje z podmiotami powiązanyimi dokonywane są na zasadach rynkowych.

35 WYNAGRODZENIA

Wynagrodzenie wyższej kadry zarządzającej

	rok zakończony 31.12.2016	rok zakończony 31.12.2015
Zarząd	1 145,00	1 034,00
Rada Nadzorcza	407,00	378,00
Kontrakt menadżerski	300,00	318,00
Dyrektorzy	3 816,00	3 919,00
Razem	5 668,00	5 649,00

36 ZESTAWIENIE ORAZ OBJAŚNIENIE RÓŻNIC POMIĘDZY DANYMI UJAWNIONYMI W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM I DANYCH PORÓWNYWALNYCH

Dane porównywalne zamieszczone w niniejszym sprawozdaniu nie różnią się od danych zawartych w zatwierdzonym sprawozdaniu skonsolidowanym za 2015 rok

37 Zatrudnienie

Na 31.12.2016 roku Grupa Kapitałowa Arcus S.A. zatrudniała 238 osób, na koniec poprzedniego roku zatrudnienie wynosiło 224 osoby.

38 POZYCJE POZABILANSOWE

Szczegóły zobowiązań pozabilansowych ujawnione są w pkt. 30.

39 ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM

Po dniu bilansowym Spółka dominująca podpisała z Kyocera Document Solutions Europe B.V. porozumienie o finansowaniu dostaw w kwocie 4,3 mln EUR z zabezpieczeniem w postaci poręczenia majątkowego udzielonego przez akcjonariusza większościowego.

W dniu 1 marca 2017 roku Zarząd Arcus S.A. otrzymał datowane na dzień 28 lutego 2017 roku pismo ubezpieczyciela Ergo-Hestia S.A., dotyczące zgłoszonego przez Energa-Operator S.A. wniosku o wypłatę świadczenia z udzielonej przez Ergo Hestia S.A. gwarancji należytego wykonania łączącej Arcus S.A. i T-matic Systems S.A. z Energa umowy realizacyjnej z dnia 1 lutego 2013 r. na dostawę i uruchomienie infrastruktury licznikowej, o której to umowie Emitent informował w raporcie bieżącym nr 4/2013 ("Umowa"), w zakresie obejmującym roszczenia Energa wobec Emitenta i T-matic z tytułu rzekomego nienależytego wykonania Umowy.

W dniu 25 kwietnia 2017 r. Ubezpieczyciel wystosował do Arcus S.A. pismo datowane na 5 kwietnia 2017 r. zawierające wezwanie do zapłaty (wraz z ustawowymi odsetkami) kwoty 9.597.702,30 złotych, stanowiącej wartość wypłaconego w dniu 3 marca 2017 r. przez Gwaranta na rzecz Energa świadczenia z Gwarancji.

Zarząd Arcus S.A. kwestionujące zarówno roszczenia Energa, jak i wypłatę przez Ergo-Hestia środków z ww. gwarancji na rzecz Energa, uznając je za całkowicie bezpodstawne.

W dniu 27 kwietnia 2017 Zarząd Arcus S.A. otrzymał informację iż 13 kwietnia 2017 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał postanowienie na mocy którego udzielił Spółce zabezpieczenia roszczenia Arcus S.A. oraz T-Matic Systems S.A. przeciwko Energa-Operator S.A. w postaci:

1. nakazania zwrotu na rzecz ubezpieczyciela kwoty 4.798.851,15 złotych, tj. wydania bezpodstawnie uzyskanej kosztem Emitenta korzyści z tytułu realizacji przez Ergo-Hestia, na żądanie Energa, gwarancji należytego wykonania łączącej Arcus/T-matic z Energa umowy realizacyjnej z dnia 1 lutego 2013 r. na dostawę i uruchomienie infrastruktury licznikowej, o której to umowie Emitent informował w raporcie bieżącym nr 4/2013 („Umowa”), w związku ze zgłoszonymi roszczeniami Energa wobec Arcus i T-matic z tytułu rzekomego nienależytego wykonania Umowy (o których była mowa w raporcie bieżącym nr 25/2015);
2. nakazania zwrotu na rzecz ubezpieczyciela kwoty 4.798.851,15 złotych, tj. wydania bezpodstawnie uzyskanej kosztem T-matic korzyści z tytułu realizacji przez Ergo-Hestia, na żądanie Energa, gwarancji należytego wykonania Umowy.

Zgodnie z treścią Postanowienia, Sąd orzekł o zabezpieczeniu powyższego roszczenia poprzez unormowanie praw i obowiązków stron postępowania zabezpieczającego na czas jego trwania, w ten sposób, że:

a) nakazał Energa zwrot na rzecz Ergo-Hestia kwoty 9.597.702,30 złotych w terminie 30 dni od daty wydania Postanowienia, pod warunkiem wydania przez Ergo-Hestia gwarancji zapłaty na rzecz Energa kwoty 9.597.702,30 złotych, możliwej do realizacji w przypadku prawomocnego zakończenia, na niekorzyść Arcus/T-matic, przyszłego postępowania sądowego wszczętego przez przeciwko Energa o roszczenia zabezpieczone Postanowieniem („Postępowanie”);

b) nakazał Uprawnionym wystąpić do Ergo-Hestia o wydanie gwarancji zapłaty na rzecz Energa kwoty 9.597.702,30 złotych, możliwej do realizacji w przypadku prawomocnego zakończenia Postępowania na niekorzyść Uprawnionych, z terminem obowiązywania do dnia 31 grudnia 2017 r., oraz występować każdorazowo o wydłużenie przez Ergo-Hestia okresu obowiązywania ww. gwarancji na kolejne okresy roczne po dniu 31 grudnia 2017 r. do czasu prawomocnego zakończenia Postępowania, przy czym wydłużenia takie powinny nastąpić do 30 grudnia każdego kolejnego roku).

Ponadto, Postanowienie wyznacza Uprawnionym dwutygodniowy termin do złożenia pozwu dotyczącego roszczeń zabezpieczonych Postanowieniem, pod rygorem upadku udzielonego zabezpieczenia. Postanowienie jest skuteczne i wykonalne od chwili jego wydania, jednak stronie przeciwnej przysługuje na nie zażalenie.

Zabezpieczenie zostało wydane w związku z planowanym przez Arcus S.A. pozwem przeciwko Energa-Operator o zapłatę kwoty 174.111.458,96 złotych tytułem naprawienia szkody poniesionej przez Emitenta oraz natychmiastowego zaprzestania nieuprawnionych działań i zaniechań Energa Operator dotyczących Umów Realizacyjnych oraz zaistniałego pomiędzy stronami sporu, które powiększałyby szkodę Spółki oraz T-Matic Systems S.A., lub które prowadziłyby do naruszania dóbr osobistych Emitent lub T-matic Systems S.A .

Zarząd Arcus S.A. uważa, na podstawie zgromadzonej dokumentacji oraz opinii zewnętrznej kancelarii prawnej, że roszczenie Energa – Operator jest niezasadne, a ewentualny wpływ środków pieniężnych w związku z tym roszczeniem jest mało prawdopodobny. Mając powyższe na uwadze nie tworzono rezerw dotyczących w/w sporu na dzień bilansowy. Zarząd Arcus S.A. podkreśla iż ze względu na ważny interes społeczny oraz precedensowy charakter projektu, jego intencją jest zakończenie sporu na drodze polubownej.

40 ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Ryzyko działalności gospodarczej przypisane do grupy Arcus jest immanentną cechą prowadzonej aktywności. Grupa dokonuje identyfikacji i cyklicznych aktualizacji ryzyk w podstawowych grupach wraz z szacowaniem prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz ich wartości i wpływu na sytuację ekonomiczną grupy.

Z uwagi na wagę jaką grupa przywiązuje do problematyki zarządzania ryzykiem, na poziomie zarządczym odpowiedzialność za kreowanie i realizację polityki zarządzania ryzykiem odpowiada Zarząd spółki Arcus S.A. Szczegółowe przyporządkowanie do wybranych klas ryzyk związane jest z podziałem kompetencji między członkami zarządu. Dodatkowo ich działania wspierane są poprzez pełnomocnika ds. ISO oraz specjalistyczne podmioty audytowe, doradcze i kancelarie prawne. Spółka wykorzystuje mechanizmy ubezpieczeń w celu ograniczenia potencjalnych negatywnych skutków zdarzeń jakie mogą wystąpić w wyniku materializacji się ryzyk.

W 2015 roku oraz do dnia publikacji sprawozdań finansowych spółka uznając wagę zarządzania ryzykiem ustanowiła komitet audytu oraz powołała członka zarządu ds. prawnych i korporacyjnych.

W prowadzonej działalności operacyjnej, Grupa styka się następującymi rodzajami ryzyka finansowego:

40.1 Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe wynika z charakteru prowadzonej działalności – Arcus S.A. jest importerem towarów i usług ze strefy EUR i USD, które następnie sprzedawane są na rynku krajowym w PLN. Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej nie dokonują istotnych transakcji walutowych.

W roku 2016 Grupa nie nabywała oraz nie wystawiała instrumentów opcyjnych.

40.2 Ryzyko stopy procentowej

Arcus S.A. korzysta z kredytów bankowych obrotowych i celowych opartych o zmienną stopę procentową WIBOR oraz doliczoną marżę banków, ponadto umowy leasingu, których Spółka jest stroną, także oparte są o stopę WIBOR. Pozostałe spółki z Grupy Kapitałowej nie posiadają kredytów bankowych i znaczących umów leasingu. Spółki nie stosują instrumentów zabezpieczających ryzyko stopy procentowej, gdyż wpływ takiego ryzyka na ich wynik jest minimalny. Wolne środki pieniężne lokowane są na krótkoterminowych depozytach bankowych.

40.3 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe dotyczy głównie takich klas aktywów jak: należności, udzielone pożyczki, środki pieniężne i depozyty bankowe, krótkoterminowe aktywa finansowe.

Klienci, chcący nawiązać współpracę i skorzystać z kredytu kupieckiego w transakcjach z Grupą Kapitałową, podlegają procedurze weryfikacyjnej, mającej na celu ocenę standingu finansowego. Następnie, powstające należności handlowe podlegają stałemu monitoringowi Działów Handlowego i Finansowego. Duża baza klientów oraz ich dywersyfikacja powodują ograniczenie ryzyka kredytowego poprzez uniezależnienie się od niewielkiej grupy znaczących odbiorców.

40.4 Ryzyko związane z posiadanymi aktywami finansowymi

Ryzyko takie związane jest z wyceną rynkową posiadanych przez Spółkę aktywów finansowych, które podlegają okresowej zmianie w związku z wahaniami kursów notowań akcji. Ryzyka związane z szacunkami zostały opisane w pkt 3.4 Szacunki i osądy.

40.5 Ryzyko związane z płynnością

Zarządzanie płynnością Grupy obejmuje następujące obszary: bieżący, stały monitoring zobowiązań oraz należności handlowych, prognozowanie przepływów pieniężnych i potrzeb gotówkowych Spółki, aktywne zarządzanie środkami pieniężnymi.

Ryzyko utraty płynności, rozumiane jako ryzyko utraty zdolności do regulowania zobowiązań w określonych terminach. Ryzyko wynika z potencjalnego ograniczenia dostępu do rynków finansowych czy też zmiany nastawienia banków do udzielania kredytów, co może skutkować brakiem możliwości pozyskania nowego finansowania lub refinansowania swojego zadłużenia.

Grupa monitoruje ryzyko braku środków pieniężnych dostosowując strukturę finansowania do prognozowanych przyszłych przepływów finansowych, dywersyfikując źródła pozyskiwania finansowania poprzez korzystanie z różnych produktów takich jak kredyty, finansowanie przez dostawców czy umowy leasingu finansowego.

Zmniejszenie po dniu bilansowym kwoty dostępnego kredytu w rachunku bieżącym dla spółki dominującej wiąże się ze zmianą modelu finansowania opierającym się na zwiększonym zaangażowaniu finansowym ze strony partnera Kyocera Document Solutions Europe B.V. W ocenie Zarządu Spółki, mając powyższe na uwadze, ryzyko utraty płynności należy ocenić jako umiarkowane.

41 ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy. Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku, 31 grudnia 2015 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze. Grupa monitoruje stan kapitałów. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.

ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Oprocentowane kredyty i pożyczki	4 291,00	9 151,00
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	41 812,00	37 229,00
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 079,00	4 380,00
Zadłużenie netto	45 024,00	42 000,00
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	42 640,00	47 902,00
Kapitał i zadłużenie netto	87 664,00	89 902,00

42 KLASY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Grupy, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

KLASY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

	stan na 31.12.2016		stan na 31.12.2015	
	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa
AKTYWA FINANSOWE				
Udzielone pożyczki	476,00	476,00	622,00	622,00
Aktywa dostępne do sprzedaży	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	57 348,00	57 348,00	56 778,00	56 778,00
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 079,00	1 079,00	4 380,00	4 380,00
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Zobowiązania z tytułu kredytów	4 291,00	4 291,00	9 151,00	9 151,00
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	45 054,00	45 054,00	40 543,00	40 543,00

Sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ARCUS za rok 2016 zostało zatwierdzone do publikacji oraz podpisane przez Zarząd dnia 28 kwietnia 2017 roku.

Warszawa, 28 kwietnia 2017 roku

.....
Michał Czeredys
Prezes Zarządu

.....
Rafał Czeredys
Członek Zarządu

.....
Katarzyna Balcerowicz
Dyrektor Finansowy
Główny Księgowy